

\id MRK: Buamu laa

\h Mariki

\mt1 MARIKI

\mt2 *Dɔfɪn Ben-tɪnù vɛhú le á*

\mt2 *Mariki é wɛ́*

\is **Mariki vɛhú wɪnló jún**

\ip Le iè Yiezu Kirisa Ben-tɪnù vɛhú le á Mariki é te wɛ́. ò pe Mariki é hàarí yí Yiezu kèrán-zuú dò wè; ké á den hàarí wòò bè Yiezu tɔnkɛɔ Pooli máahú, à lò hàarí yú té àá Yiezu kèrán-zuú Pieri. É mú pe bòò le á wɛ́ lé pe vɛhú mu le hũn iè bòò le á jé a Pieri vii pèhú le á pe Pieri dàa hàarí é ò Yiezu Kirisa Ben-tɪnù è buie è lé bé nɪnbirìe n. Mariki é wɛ́ lé pe vɛhú mu le bòò le é wé è bè nɪnbirìe le yí bé Zuifuɓe è ðiè dũn sààní ké Yiezu Kirisa é iè Dɔfɪn Yènù àá b̀- b́n.

\ip Mù wɛ́ lé Dɔfɪn bienù vɛhú hũn ne Dɔfɪn é Bén bɛ́nkí tɔn nɪnbíɔ d̀ á ben fuení bé Izarayeli nìe n le hó pe Dɔfɪn é wóo ne ɓe iè mí nìe. É mu le é Yiezu é ɓere lè s̀s̀s̀nù l̀n, á ben yú ké bé Rɔmu siè é wi hɔ Izarayeli cɛ̀m̀èné hũn é bè Izarayeli nìe è s̀ àá lé bàànì. É bé Izarayeli nìe wo hũn lieníke è bè ne Yiezu iè ò pe le é Dɔfɪn tɔre ne a ben fuení bá n è lé bé Rɔmu siè núnú hũn. Ké Yiezu pe den ɓere mii leń bé nɪnbirìe ɓé-k̀uì è lé hó b̀-koohó àá ɔ Sitũane wɔn-yaamu hũn. Á lé míte é bé bienie l̀n é ɓó, á dàa yè kè jún.

\ip É Mariki bòò le á wɛ́ lé pe vɛhú mu le hũn iè mù bòò le é Yiezu é hũn wòò wé lé s̀s̀s̀nù l̀n. Yiezu hàarí wòò kèrán bé nɪnbirìe àá Dɔfɪn bienù, à wiení bé dɔriè n, à je ɓe ñjíkínìe è liení bé nɪnbirìe n, à wé mú yéréké bòò b̀-kuì fúu é van d̃eu piè h́mú àá piè v̀eró.

\ip É lé pe vɛhú mu le hũn, é Yiezu kèrán-zèbè àá bé pe nɪnbirìe le ké é yí v̀n dũn f̀a f̀a ké Yiezu é iè Dɔfɪn Yènù àá b̀- b́n wè. É bé Zuifuɓe hán-díe é sie hũnà bèkea ò n iè wó khɔn, è bè ɓàa ò é van ɓáa lè ɓáalén d̃aanù l̀n.

\ip É mu le Yiezu é h́run vié vó, é piè kèrán-zèbè àá bé nɪnbirìe le ké é den dũne ké á iè Dɔfɪn Yènù àá b̀- b́n.

\ip Mariki vëhú wínló é ló bán àá bò le é Matiye àá liike é dàa wé bé hón

\ip É mú bò le é wé sëmékea bán ò Mariki vëhú hūn é iè mù le:

\ip 1 Zān Batiisi bò le á buie (1.1-8)

\ip 2 Yiezu lílíní pumu hūn àá piè hàaníró bò (1.9-13)

\ip 3 Yiezu bò le á wó hó Kalile pèhē hūn bò (1.14-9.50)

\ip 4 Bò le é Yiezu dàa ló hó Kalile pèhē hūn é khie vaá ve ho Zerizalemu lóo (10.1-52)

\ip 5 Yiezu benló lé súsunù lòn jún: piè liè lenló àá piè húmú bò (11.1-15.47)

\ip 6 Yiezu viero àá bò le á dàa zénié míte mí kèrán-zèbè ò bò (16.1-20)

\c 1

\s Zān Batiisi bò le á é buie

\r Mat 3.1-12; Lüke 3.1-18; Zān 1.19-28

\p ^v1 Le iè Yiezu Kirisa Dɔfín Yènú Ben-tínù fii bánlén.

\p ^v2 « Mù é wó kèa bò le é Dɔfín bò-háanírɔ Ezayi dàa wé mú ne ho Dɔfín é ne:

\q1 \qt « Húí, nin tɔn niñ tɔnkero à dí kó híehó\qt*

\q1 \qt È ben wooke ko wún è lé ko ñ.\qt*

\q1 ^v3 \qt Bàasɔ mu iè ò le temu é tè lè ji-herà hūn é ne:\qt*

\q1 \qt Mì wóoke a Núnso wún,\qt*

\q1 \qt Mì níńíke piè wú-cíni. »\qt*

\p ^v4 Á Zān le wóò líńíke be nínbirie mù jumù hūn, é síe húnà lè ji-herà hūn é bè nínbirie è líńíke mu jumù hūn ké á é bie lé bà ñ ne: « Mì yèrémé mí tíè àá mí bò-werà, è mì lé míte ne be líńíke mu jumù hūn, é Dɔfín é dé séwérí é lé miè ñ mì bò-koohe bò hūn. » ^v5 É hó Zerizalemu lóo àá hó Zude pèhē siè bé-kùí é Bén àá piè viì, é bé bò-koohe bò è bie be nì-zàamá yie hūn, á Zān é líńíkea bè lè vún le é bé wóò ne Zurudēn hūn. ^v6 À Zān pɔnkòró le á hàarí zɔn é hàarí wó àá júkúmì dūini, è piè khírí le á can mí kuò hūn é hàarí iè séhú khírí, è piè díe hàarí iè nhēmè àá kũuhē tɔró. ^v7 À hàarí é khé è lé bé nì-zàamá ñ ne: « À dò mii khíi ben niñ máahú; bàasò é pànké wi pɔ mi, hèrí piè naahí

huunìe é n̄ mìnìe è n̄ síe lúnlúsí è fuen. ^v8 N̄pe iè mù jumu é nín mì líníke hūn; àpe é b̄en tíní mie àá D̄of̄in Heciri.

↘ Yiezu n̄líní jumu hūn àá piè hàaníró bò

↘ *Mat 3.13-17; Liike 3.21-22; 4.1-13*

↘ ^v9 É pemù yìi hūn, é Yiezu é van ló hó Kalile lóo d̄ò le é b̄e wòd̄ ne Nazareti é b̄ere ò Zān vii; á Zān é línìe ò hò Zurudēn jumu hūn. ^v10 É bòo le é Yiezu é z̄on é lé mú jumu hūn, á meu h̄i hóohūn ké hí yòó h̄ere, è hò D̄of̄in Heciri é yòó ló é b̄en síe piè lòn k̄ea n̄maàb̄úi bòo sí. ^v11 É mú temu d̄ò é yòó t̄e h̄i hóohūn é ne: « Kó iè niñ Yènù le é n̄ w̄e àá niñ t̄i mí-k̄ui, n̄ we niñte c̄eun k̄ò bòo hūn. » ^v12 É pemù lòn é hó D̄of̄in Heciri é khie f̄ó Yiezu é d̄aa van lè ji-herà hūn. ^v13 Á van w̄ó wih̄í d̄ewé lè vii mu hūn, é Situane é b̄ere hàanie ò. Àpe àá b̄e me-b̄ie temu hàarí wi b̄ánlòn è b̄e m̄elekebe é te piè bòo hàarí é híi.

↘ Yiezu hán k̄erán-z̄èb̄è niè-b̄è-né venló

↘ *Mat 4.12-22; Liike 4.14-15; 5.1-11*

↘ ^v14 P̄eh̄ú le é b̄e b̄aa ò Zān é d̄ó hó k̄esí hūn w̄ó*, é pemù máah̄ú, é Yiezu é h̄únà kh̄ua van hò Kalile p̄eh̄ē hūn, é van é D̄of̄in Ben-t̄in̄u buie yón. ^v15 Á wo é bie ne: « Lè p̄eh̄ú le é D̄of̄in é mii bisí mí b̄e-z̄aanú hūn é wo b̄en d̄eū; é mí ȳer̄emé mí t̄iè àá mí b̄ò-werà é mì t̄e lè Ben-t̄in̄u bòo. » ^v16 É bòo le é Yiezu b̄ò hò Kalile jun-b̄éh̄ó junu é kh̄ii, á meu Sim̄on àá bá zuú Andere le ie b̄e ci-periè ké b̄e síe é b̄e tàarí è t̄e dé mú jumu hūn. ^v17 É Yiezu é z̄on bie lé bà ò ne: « M̄i b̄en b̄e niñ máah̄ú é nín w̄e mie àá n̄inb̄í-c̄eriè k̄ea bòo le é mí d̄aa wòd̄ pe b̄e ciè bòo sí. » ^v18 É pemù lòn é b̄e f̄uer̄esí b̄e tàaríe ò è b̄e khie b̄ò piè máah̄ú. ^v19 Á mii kh̄ii kh̄eú ve f̄ii, á meu ò Zebede niè, Zaaki àá bá zuú Zān ké b̄e wi b̄e jumu wiè hūn é b̄e tàaríe è wòoke. ^v20 É pemù lòn á v̄on b̄e; é b̄e f̄uer̄esí bá yàá Zebede àá mí t̄on-t̄eriè ò lè wie hūn è b̄e khie b̄ò piè máah̄ú.

↘ Nùú d̄ò le é n̄j̄íkí-k̄uanù d̄ò é wi nin bòo

↘ *Liike 4.31-37*

↘ ^v21 É Yiezu àá mí k̄erán-z̄èb̄è é h̄únà van Kaperenayimu lóo. É b̄e Zuifūbe n̄v̄ùnín sí z̄on, é Yiezu é van z̄on peb̄è n̄k̄óob̄ánlòn z̄unù é z̄on b̄e n̄inbirie

kèrán àá Dɔfɪn bienù. ^{v 22} É bé nɪnbirìe le é piè kèránlɔ è jí é mú hè yòokea lòn c̄eun, iè mù le á yá bè kèrán kèa pebè làndé kèránliè wè, ké á den bè kèrán kèa ie nɪnbírɔ le é pànké é jè. ^{v 23} É pémù yìi hūn, è nɪnbírɔ dɔ le é ñjíkírɔ é wi nin, é wi pebè ñkóobánlòn zūnù mu hūn, á húnà wūama é ne: ^{v 24} « Nazareti Yiezu, mu ñbùò é kɔ wé àá kie? Kó wìe bεε é kó ben wua kie íée? Ñ dū kɔ. Kó iè Dɔfɪn nùún le hūn é ce le é hó tɔɔε. » ^{v 25} É Yiezu é zɔn t̄ine à pe ñjíkírɔ mu jún hūn é ne: « Hīi è kò lí é pe nùún mu le hūn. » ^{v 26} Á ñjíkírɔ mu é zèkènie ò nùún mu bèbè à zɔn wūama à ló à ñ. ^{v 27} É bé ñi-zàamá bé-kùì hè bɔ-dūmunù v̄unun é khie dièke bán ne: « Mù pe le iè mù búɔ? Mù iè kèránlɔ bɔ-f̄iè le panké wi. Hèrí bè ñjíkínìe á pe nùún mu le é wòò bie mu bòò é lé nin àá pànké, è bé p̄é t̄è mù. » ^{v 28} É Yiezu yèrè é wòò hūn khie é lé mú lòn hò Kalile p̄h̄e mí-kùì hūn.

¶ Pieri bà he-hūnu àá d̄oriè c̄er̄ièe wienírɔ

¶ *Mat 8.14-17; Lūke 4.38-41*

¶ ^{v 29} É bé zɔn ló bé Zuifuβe ñkóobánlòn zūnu hūn; é Zaaki àá Zān é khie bɔbán àá Yiezu é d̄aa van Simɔn àá Andere bà yíe. ^{v 30} É bé van yú Simɔn bà he-hūnu ké á dūmua é tekeà bɔn; é mú lòn é bé khie bie mù é lé Yiezu ñ. ^{v 31} É Yiezu van lúwinie ò ñ, à síe z̄enkea piè núnú ñ, à hóonie ò yòonie; é piè tekebenlè é yòó ló pie lòn, á húnà khie peɔ bà ñ. ^{v 32} É bòò le é hó z̄ihú é van d̄eu, le lé wurù é lú vó, é bé nɪnbirìe wòò ve d̄aa bé d̄oriè àá bé nɪnbirìe le é bé ñjíkínìe é wi nin bé-kùì é d̄aa ben Yiezu vii. ^{v 33} É bé lóo niè bé-kùì é ben kírie d̄i lè z̄ínù. ^{v 34} É Yiezu wienie d̄oriè c̄er̄ièe le h̄i duò àá mí júnh̄e júnh̄e é wi nin, à lòò j̄eun ñjíkínìe c̄er̄ièe é líenie nɪnbirìe c̄er̄ièe ñ; À hún yáà fuānsí bé ñjíkínìe ñ ne be bie, iè mù le é bépe é den dū a.

¶ Yiezu é múake hɔ Kalile p̄h̄e hūn ké á lè Ben-t̄ínù è buie

¶ *Lūke 4.42-44*

¶ ^{v 35} Bòólé é hó sí van t̄ii, ké hó síbírú lò péwi wi, é Yiezu húnà van ló lé vii le é nɪnbírɔ mí hūn é van ló Dɔfɪn è hennin. ^{v 36} É Simɔn àá bá ñkɔh̄í é húnà van ló ò c̄è. ^{v 37} É bòò le é bé van meu ò, é bé bie lé à ñ ne: « Bè nɪnbirìe bé-kùì é kò c̄è. » ^{v 38} É Yiezu zɔn bie lé bà ñ ne: « Mì ke ve àá vi-buè h̄i lóonie le vé

khie wi hũn, è ñ biè yí lé Dɔfĩn bienù è ve khé yón iè mù le é sí iè mù pe bòo hũn é ñ dàá ló ßere. » ^v39 À khie bò hò Kalile pèhẽ mí-kùi ñ, é Dɔfĩn bienù è khé ßé Zuifube ñkóobánlòn zĩhĩe hũn, ké á ßè ñpíkĩnìe è jé líení ßé ñinbirìe ñ.

\\s Bòo le é Yiezu dàa wienie ßèré dò

\\r *Mat 8.1-4; Liike 5.12-16*

\\p ^v40 É ßèré dò é van ßere ßen lúsí mí nukún-yie lòn Yiezu híehó à ò ßónßónínin ne: « Ké kó tè, é kó dè é lé é nín we, é wé ñinbíro le é ce. » ^v41 É piè miine yòó ßaa Yiezu, á líenie mí núnú é ló han ò ñ à bie lé à ñ ne: « Ñ we mu, é kó wo we! » ^v42 É pemù lòn, é piè ßèrému é yòó ló piè lòn, á wo wó ñinbíro le é ce. ^v43 É pemù lòn, é Yiezu khũànie ò ñ, à bie lé à ñ sãanie ne: ^v44 « Bí le ne ñinbíro dò é jí mù wè; ké kó ve zéni kóte àá hò Dɔfĩn khén-dàaro ñ, è kò le mú bòo le á Moyiizi làndé ne kó fóbán è kò lén kó wanlò bòo hũn, è dàá zéni lé ßé ñinbirìe ßé-kùi ñ ké kó wan. » ^v45 Á nùún mu khie cò; ké á den van é mù bòo le wó à ñ è buie vii mí-kùi; é pemù bòo hũn, é Yiezu wo yí bĩnie dè hò lóo dò é yá ve zo è ñinbirìe mi wè; á wo hũn wòd ve lé kañ àá hí káa hũn, è ßè ñinbirìe è ve lé hí vuò mí-kùi hũn, è ßen tèré á yón. »

\\c 2

\\s Ì nùún dò le tèkèa lè wieníró

\\r *Mat 9.1-8; Liike 5.17-26*

\\p ^v1 Wihí bòn-bò-yiení khíró máahú, é Yiezu khũà van Kapereyayimu lóo. É ßé ñinbirìe é jé ké ßé ne a zòn wi le zũnù hũn; ^v2 É ßé ñi-dũmu é ßere kóo bán lòn, é hèrí lé zĩnù punù é diñlén é míne hũn wè. É Yiezu é ßè kèrán àá Dɔfĩn bienù. ^v3 É ßé dò é van dàa ñinbíro dò le tèkèa lè, le é ñinbirìe biè-né te dàa nin é dàa vaá ßen Yiezu vii. ^v4 Ké mú le é ßé ñinbirìe den buò, é ße yí dè Yiezu vii é yá ve zo dẽ wè; é ßé khie yòó hó lòo é yòó kere lè vii dò é dàa síenie ò nùún mu àá lé diè á dũmua lòn. ^v5 É mu le é Yiezu é meu pebè ñdesĩnló, á khé lé á nùún mu le tèkèa lè ne: « Niñ yènù, kò bò-koohe séwérí é dó lé kò ñ. » ^v6 É Moyiizi làndé kèránliè dò é késí é ßé hũn è vè ne: ^v7 « Ì pe nùún mu le é wie dàa hè hè mí tĩ é khé kèa mu? Hò iè Dɔfĩn á tòoke lò; o wíeni temu dè mù bò-

koohē séwérí é dé ké Dɔfīn mí-dòonún é ßen bòmí? » ^v8 É Yiezu é dūne pebè bòn le é ßé é lieníke ßé tīè hūn, á zɔn ßè ðienin ne: « Mí wie dàá é lieníke kèa mu mì tīè hūn? » ^v9 Mù búso é temu hie pɔ? Hò níbie lé á le tekèa lè n ne: “Kò bòn-koohē séwérí é dó lé kɔ n” íee ké hó níbie lé à n ne: “Híní mìí kó demu ðie é kò ve lan?” ^v10 Ké n den we ne mi dūn ké á Nìnbíro Yènu é dè mù bòn-koohē séwérí é dé lé súsunù. À khie bie lé á le tekèa lè n ne: ^v11 « Nin bie le kɔ n ne: Sie híní mìí kó demu ðie è kò lan bó! » ^v12 É pemù lòn, á nùún é síe húnà mò mí demu ðie à zɔn ló ßépe ßé-kùì híehó. É ßépe ßé-kùì é hè ðí cɔún é húihúiló; é ßé khie é Dɔfīn è ßàanínin ké ßè é bie ne: « Mù pe le bà ímàà é ké hè pèun yí mi wè. »

\s Yiezu àá Levi bòn

\r Mat 9.9-13; Lúke 5.27-32

^p ^v13 É Yiezu é sìn ló van hò Kalile jun-béhó junù. É ßé nì-zàamá é ßen àá pie viì, á ßè kèrán àá Dɔfīn bienù. ^v14 Á van mii khī á meu ð Alife yènu Levi* ké á kesí mí tɔnló tánlén le iè hī lànpoó fénlén. Á zɔn bie lé à n ne: « Híní ßen bè nìh máahú! » Á Levi síe húnà bòn piè máahú. ^v15 É Levi khie van pere Yiezu n mí yíe. É ßé lànpoó-fériè àá ßé bòn-kɔn-wériè bì-kui dò é ßiè ßere kesí àá Yiezu àá mí kèrán-zèbè é pánie é dí àá ßé, iè mù le é ßé hún bòn piè máahú buònie. ^v16 É Moyiizi làndé kèránliè le ie ßè Farizíeβε é meu ké Yiezu é dí àá ßé lànpoó-fériè àá ßé bòn-kɔn-wériè, é ßé khie é bie àá piè kèrán-zèbè ne: « Mì Núnso é wie dàa é dí àá ßé lànpoó-fériè àá ßé bòn-kɔn-wériè? » ^v17 É Yiezu jé mú á zɔn khé lé bà n ne: « Bè yí ßé nìnbirìe le lòn hie é temu mèkóo wi ðòkòtòro n wè, ké ßé iè ßè le é dò. É n yí ßen é nin ßen ve ße nìnbirìe le tī è ßè ne ßé é térén wè, ké ßé iè ßè le dù ké ßé iè bòn-kɔn-wériè. »

\s Bè é Yiezu è ðienin àá junù línlò bòn

\r Mat 9.14-17; Lúke 5.33-39

^p ^v18 ð Zān Batiisi kèrán-zèbè àá ßé Farizíeβε hàarí é ßé jihíe è lì. É nìnbirìe dò ßere é Yiezu è ðienin ne: « Mù wie á Zān kèrán-zèbè àá ßé Farizíeβε kèrán-zèbè é dàa wòò lì ßé jihíe ké kópe kò bán é pe yáà lì ßé jihíe? » ^v19 É Yiezu zɔn bie lé bà n ne: « ð yaamu bàaso bà bièbè é yí dè ßé jihíe é yá lì ké á yaamu

βàασω é lò wi γόν àά βέ lò! Lè pèhú mí-kùì hūn le á yaamu βàασω é wi γόν àά βέ, é βέ γí δè βέ jihíε é γά lì wè. » ^v20 Ké lé pèhú dò é vaá ben, à yàamu βàασω é βέ βén leń. É pemù yìi hūn é βέ den é lì βέ jihíε. ^v21 Nìnbíρω é γά wód mìì pɔnkò-núnú δè-fī è dàá khíi le pɔnkò-kí wè. Ké bòo mí é lé pɔnkò-núnú δè-fī é khàá lé pɔnkò-kí é dàá lan, é pelè yìi é wooke é βàaní. ^v22 È nìnbíρω é γά wód kóo òwé-fīè le é be puo-kíε hūn wè; ké bòo mí é hó òwé èn é wua hī può, é hó òwé èn àá hī può é vè numu; ké hò òwé-fīε é wód kóo puo-fīε hūn.

¶ Zuifuβε ñvũùnín sí bòo

¶ *Mat 12.1-8; Liike 6.1-5*

¶ ^v23 Zuifuβε ñvũùnín sí dò zɔn, é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é zɔn é mún dò è cáńké. É piè kèrán-zèbè é khie é hò díńlɔ le bɔn òwé júnhē è khè ké βé é ve. ^v24 É βé Farizíεβε é khie bie àá Yiezu ne: « Húi, mu ñbùo é kó kèrán-zèbè é dàa mù bòo le yáà wé hó ñvũùnín sí zɔn è wé? » ^v25 É Yiezu zɔn bie lé bà ñ ne: « Mì bìe γí kèrán lé Dɔfín bienù vèhú, è mi mù bòo le á Davide é wó pèhú le é hī hīni é òpe àá βé le é bòbán àá ò è βé, le ké βé lò γí dàa bòo le é dí? » ^v26 Ò yòo zɔn le Dɔfín zūnù, le yìi le á Abiatare é dàa temu hàarí iè ò Dɔfín khén-dàaro wì-behó, é zɔn le hò búru le é βé wód bìsí è lé Dɔfín, à lere hò dò é van ló lé βé le é bòbán àá ò ñ é βé biè le. Búrosí è hò làndé é lò den ne βe iè khén-dàariè βé-dòonún é temu δè hó búru mu é wóo le. » ^v27 É Yiezu é bñie zɔn khé sīnie ne: « Hò ñvũùnín sí é wó á nìnbíró yènsénín, ké á den γí é nìnbíρω é temu wó hó ñvũùnín sí yènsénín wè. » ^v28 É sí iè pe temu lé á Nìnbíρω Yènú é dàá iè hò ñvũùnín sí júnso. »

¶ 3

¶ Ò nùún dò le núnú hɔn wienírɔ bòo

¶ *Mat 12.9-14; Liike 6.6-11*

¶ ^v1 É Yiezu sìn có van zɔn bè Zuifuβε ñkóobánlòn zūnù. È nìnbíρω dò hún wi γón ké piè núnú hɔn òwé. ^v2 É βé Farizíεβε le hún wi γón é Yiezu è húi ne a wìe é βén wiení é nùún mu hò ñvũùnín sí zɔn, è βé dàá γí bie ne a wó khɔn. ^v3 « É Yiezu zɔn bie lé á nùún mu le núnú hɔn ne: « Híní zɔ òwé húnún bè nìnbirìe

tíihú. » ^v4 É Yiezu khie bè dienin ne: « Hò kè làndé é ne werè? Hò ne hò nívũnín sí zòn è kò wé b̀-*tente* íée ké kó wé b̀-*koohó*? É kò fuení nínb́ro mekēni n íée ké kó f̀ansí bàaso n à hí? É bè h́e. ^v5 É Yiezu t́i h́nà bà n, á huie bè khie f̀; pebè h́n h́eró hè lé é Yiezu h́n yàá mí-k̀i; á zòn khé lé á ǹùn le núnú h́n n ne: « Niini kó núnú líeni. » Á niinie lè é líenie, é lé kh̀a yòó d́i s̀a s̀a. ^v6 É bé Farizíεβε nh́nú lé lòo, è bè z̀níkea ló lò t̀ áá ó Herode s̀e, é mù bòo le é bé wé è dàá dan Yiezu bé è cè.

¶ Nì-z̀amá é ben àá Yiezu vii

¶ ^v7 É Yiezu é mune míte àá mí k̀rán-z̀bè é van ló hó Kalile jun-béhó puǹ. É bé nì-z̀amá é khie b̀ piè máahú. Bè je mú bòo le á h́n wé mí-k̀i, é bé van lóke vuò c̀rièe h́n, é bere b̀ piè máahú. Bè d̀ é ló hó Kalile àá hó Zude p̀hẽ h́n, ^v8 è bè d̀ é van ló áá Zerizalemu lóo, è bè d̀ é ló hó Idume p̀hẽ àá hí p̀hẽ le é cánga van ló wi àá hó v́n le é bé wóò ve ne Zurudẽ máahú, è bè d̀ é ló hó Tiire àá Sídon p̀hẽ h́n. ^v9 É Yiezu é bie le mí k̀rán-z̀bè n ne be sésé lé jumú wiè d̀ è lé mí ǹ bòo le é wé è bè nì-z̀amá dàá bí súuke mi wè. ^v10 É mu le á den bè ǹbirie c̀rièe è wieníke, é bé ǹbirie le é duò wi nin bé-k̀i é wóò ne be zè zò he à n. ^v11 Ké bé ǹbirie le é bé ńkínie wi nin é ben meu ò, è bè ve k̀enke síe piè híehó ké bè é benke ne: « Kó iè Dofin Yènù. » ^v12 Ké Yiezu dén wóò fi àá bé c̀un ne be bí bie mí bòo wè.

¶ Yiezu k̀rán-z̀bè píru àá nìe-b̀-ju leńló

¶ *Mat 10.1-4; Liike 6.12-16*

¶ ^v13 É Yiezu é khie van yòó lé buk̀e lòn, à von bè le á cè ne bè ben mí vii, é bé van. ^v14 Á lere bépe píru àá nìe-b̀-ju é có yèrè ne t̀keriè. À muié bé ne be kan áá mí, è mí t̀n bè è bè ve buie Dofin bienù, ^v15 à lé hó p̀nké bà n ne bè dàá je be ńkínie líeni bé ǹbirie n. ^v16 Le iè bè pe nìe píru àá nìe-b̀-ju le á muié yèh́: Simón le é Yiezu có yèrè ne Pieri, ^v17 áá Zebede nìe Zaaki àá bá zuú Zān le é Yiezu có yèrè ne Boanerizesi, íe bòo é bé ne h́o nèméka nìe; ^v18 Andere àá Filipu àá Betilemi àá Matiye àá Toma àá Alife yènù Zaaki àá Taade àá Simón le hàarí wi àá bé le é se bá c̀mèné juǹ lòn, ^v19 àá Zudasi Isikariyoti, ò le é te Yiezu máahú é ben bé.

\s Yiezu àá Belizebuli

\r *Mat 12.22-37; Liike 11.14-23*

\p ^v20 É Yiezu àá mí kèrán-zèbè é van khũà ßere lè yíe; é bé nì-zàamá é sìn ßen koo bán lòn, é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é wo yí dè bé díe yá khíi dí wè. ^v21 É mu le é Yiezu bà niè é jé mú, é bé húnà é ne bé ßen fí é, iè mù le é bé nìnbiriè hún bieke ne piè jún míne yón wè.

\p ^v22 É Moyiizi làndé kèránliè le van yòó ló àá Zerizalemu é ßere é bie ne: « Ì iè Belizebuli le iè bé ñpíkínìe bé-zuú é temu wi è ñ; ò iè òpe te mí pánké á dàá bè ñpíkínìe è je. » ^v23 É Yiezu von bè é hì wũa è wí lé nin ne: « Sitũane é wìe dè míte é je? » ^v24 Ké bé-záanú dò niè é sankea bán, é húnà é fi bán hũn, é lé bé-záanú mu é yí dè yá kañ yón lò. ^v25 È zũnù niè, ké bé húnà é fi bán hũn, é lé zũnù mu é wua lò. ^v26 Ké Sitũane é húnà fi àá mí máahú niè, à sankea lò, é piè pánké é yí dè yá bñí wé lò. ^v27 È nìnbíró é yí dè yá ve zò nìnbíró le pánké wi zũnù, é zó dí piè zũnù tìe mí-kùi ké á yí sènèhãá ce bàaso ve wè; ò ßen can ò vò, á den zó dí piè zũnù. ^v28 Nin khé mú lé mie ñ àá bð-bín ne ße nìnbiriè bð-koohe àá pebè bòo le é bé dàa wóò tòoke Dofin mí-kùi, é Dofin Bén dé séwérí é lé nin. ^v29 Ké nìnbíró é tòo Dofin Heciri, é Dofin yá dé séwérí é lé bàaso hùúu, iè mù le é bàaso iè bð-koochó le yá vé á wó. » ^v30 Yiezu é khé kèa mu lé bà ñ, iè mù le é bé ne ñpíkíró é wi è ñ.

\s Yiezu bà nín àá bà zèbè

\r *Mat 12.46-50; Liike 8.19-21*

\p ^v31 É Yiezu bà nín àá bà zèbe é van ßere ßen ðí lè yíe è bè khie tɔre nìnbíró dò ne a ve vi e lé bá ñ. ^v32 Búrɔsí è nìnbí-kùi é kesí kíríkèa Yiezu ñ; é bé khie bie lé ñ ne: « Mì nín àá mì zèbè àá mì hĩini é ló ðí lè yíe é kò cè. » ^v33 É Yiezu zɔn kóníe bè ne: « Kìe nín iè wíe, è kè zèbè iè bè béso? » ^v34 À húie bè nìnbiriè le kesí kíríkèa ò ñ é khie fð à zɔn ne: « Le iè kìe nín, è le iè kìe zèbè. » ^v35 Nìnbíró íeè nìnbíró le é Dofin tĩi bòo è wé, è bàaso iè kìe zuú, àá kìe hãá àá kìe nín. »

\c 4

\s Lè wíi le é Yiezu é wè ò bð-dé bòo hũn

✠ *Mat 13.1-23; Liike 8.1-15*

✠^{v1} É Yiezu sɪn khie bɛ̀ nɪnbirɛ̀ è kɛ̀rɔ́n hó Kalile jun-behó junù. É bé nɪnbí-dũmu é ben koo bán lòn é kírie ò n. Á yòó zɔn lè wiè dɔ̀ le wi mu jummu hũn, é zɔn kesí ké bɛ̀ nì-zàamá é dĩ lè sú̀sũ̀nù mù jummu junù. ^{v2} Á bɛ̀ kɛ̀rɔ́n àá bòo cèrɛ̀è àá hí wũa, é mu le á bɛ̀ kɛ̀rɔ́n, á zɔn khé lé bà n ne: ^{v3} « Mì té mí pekèa! Nɪnbíɔ̀ dɔ̀ é ló ne mii ve dé bòo mí mún hũn. ^{v4} É mu le á mí bòo è dé mí mún hũn, é mú biè dɔ̀ é van síe hò wũn junù, é bé ñjɪ̀zàani é bere ben khue mù é dú. ^{v5} È mù dɔ̀ é van síe lè lenù vii hũn, le é tɪ́nɪ́ é yí buò hũn wè; é mú síe ló hũnà fùà fùà iè mù le é hí tɪ́nɪ́ é yí bòo è ve síe wè. ^{v6} É mu le é lé wurù é síe hũnà é lé, é mú cè é yòó hɔn iè mù le é pemù nehí é yí ve síe lé sú̀sũ̀nù hũn wè. ^{v7} È mù dɔ̀ é van síe hɪ̀ ñjɪ̀nnà hũn; é hí ñjɪ̀nnà é síe hũnà yòó muaniè mù, é mú yí dàn yòó he bie wè. ^{v8} È mù dɔ̀ é van síe hɪ̀ tɪ́nɪ́ le sãa hũn; é mù síe ló é yòó dɛ̀u é hán hɪ̀ biè: lè dɔ́ é wòó he biè benlé àá píru, è lè dɔ̀ é hé biè báatĩ, è lè dɔ̀ è he khiminù. ^{v9} É Yiezu é zɔn ne: « Nɪnbíɔ̀ le dàa pekèa é dàa wòó jí bòo è bàaso mu è jí mú sãani. »

✠^{v10} Bòo le é bé van wi bé-dòonún, é bé nɪnbirɛ̀ le wòó ve kíri è n fúu àá bé pe piè kɛ̀rɔ́n-zèbè píru àá nìe-bè-ju, é ò dienin hɪ̀ wũa mu bòo hũn. ^{v11} É Yiezu é zɔn bie lé bà n ne: « Mipe iè pe é mú bɔ̀-dũmunù é lé nin ne mi dàn dũn Dɔ́fɪn bé-záanú bòo le tankònie; ké bé nɪnbirɛ̀ sí ké pe wòó jí mù kèa wũa bòo sí. ^{v12} É bé dàa wòó híi sãa sãa, ké bé yí loo bòo wè, è bɛ̀ jí sãa sãa, ké bé yá dũn mú bòo le é bé é jí jún wè. Ké dàa bòo mí é bé é yèrèmé bé bɔ̀-werà é Dɔ́fɪn é dé séwérí é lé bà n. » ^{v13} É Yiezu bɪ̀nie zɔn bie lé bà n ne: « Lè pe wii mu le jún é mí ben yí dĩ, é mí wo mii wie é dàá dũn hí pe wũa sí ké jún? ^{v14} Ò bɔ̀-é iè Dɔ́fɪn bienù á é dé. ^{v15} É bé nɪnbirɛ̀ dɔ̀ é lóbán àá hó wũn junù le é lé bienù é van síe lòn: pebè ñjɪ̀ lè lòo, è Sitũane è ben leń lé bienù le dɔ́ pebè tĩe hũn. ^{v16} È bɛ̀ dɔ̀ é yú mú bòo le dɔ́ lè lenù lòn. Bàasiè iè bɛ̀ le é ben jí lé Dɔ́fɪn bienù, è bɛ̀ tè pelè bòo àá tĩ-wiè, ^{v17} ké bé yáa fuansí lè n è lè lísi pebè tĩe hũn wè, è bɛ̀ yáa ce lè n è mí wè; ké lòn-biè é yú bé, tàá ké nɪnbirɛ̀ é bɔ̀ pebè máahú é jínke Dɔ́fɪn bienù yènsénín, è bɛ̀ wòó fuansí bé ñdesɪ̀nló n fùà fùà. ^{v18} È bɛ̀ dɔ̀ é yú mú bòo le dɔ́ hɪ̀ ñjɪ̀nnà hũn: bɛ̀ é jé lé bienù, ^{v19} ké hó pe dímiyé mu le bòo hũn yenkeà, àá lé pàamánú bòo le é lé dàa wòó khèníke

be nìnbirìe, àá mú bòo cèrìèe yíré pɔ̀nù é wòò muaní lé Dɔ̀fìn bienù pebè hūn, è lè yá dàń bòo dɔ̀ è wé wè. ^{v 20} È bè dɔ̀ é lò biè yú mú bòo le dɔ̀ lè súsùnù le sãa hūn: b̀aasiè é jé lé Dɔ̀fìn bienù, é b́e tè pelè bòo é han hĩ bie: M̀u pe bòo lé dɔ̀, é lé dɔ̀ wòò he biè benlé àá píru, è lè dɔ̀ è he biè báatĩ, è lè dɔ̀ è he biè khĩminù.

↘ Pèntíní wii

↘ Lũke 8.16-18

↘ ^{v 21} É Yiezu bĩnie zɔ̀n khé lé b̀a n ne: « Nìnbíro é jèun jíe pèntíní é van zɔ̀n dɔ̀ p̀aahú tàá demu dìe fii hūn? À yàà yòò bìsí lé mí b̀enlén? » ^{v 22} É bòo dɔ̀ le tànkonie le yá b́en lé yíe é mí, è bòo dɔ̀ le é híenin le yá b́en lé nípiemu hūn é míne wè. ^{v 23} Ké nìnbíro le dàa jekèa é dàa wòò jí bòo è b̀aaso è jí mù sãani. » ^{v 24} É Yiezu bĩnie zɔ̀n khé lé b̀a n ne: « M̀i bánbé è mi dũn mú bòo le é mí é jí pún. Lè dìe le é mí wòò dàá màatè mú bòo è lé b́e nìnbirìe n iè pe é Dɔ̀fìn é b́en dàá màatè é lé mie n, à yòò s̀ini mú é lé mie n. ^{v 25} Iè mù le á le dàá mu bòo é b́e b́en bĩní lé nin é s̀ini; à le é yí dàá bòo dɔ̀, é h̀eri mu pe b̀-çinbóo le á dàá é b́e p̀e b́en fé. »

↘ Lè wii le é Yiezu è wè mù bòo le é b́e zù le é tí míte n bòo hūn

↘ ^{v 26} É Yiezu bĩnie zɔ̀n bie ne: « Dɔ̀fìn bé-záanu é lóban àá nìnbíro le van zú mí bòo mí mún hūn. ^{v 27} Hò s̀unúhú à de, ké hó wiehó à hĩní búrosí ké mú pe bòo le á zù é lé, è hĩní tí ké á yí dũ bòo le é mú dàa é wé wè. ^{v 28} Lè súsùnù míte n é temu wòò lé è mù bòo le zù è dáa síe lé, è hĩní tí, è vè tì è khii kan, è den ve dàá hí biè. ^{v 29} Bòo le é mú bòo ben van bɔ̀n vó, à nìnbíro den mii lé khènkónú à ve khè mù iè mù le é mú bòo m̀iro yì é ben d̃eu. »

↘ Lè wii le é Yiezu é wè mù b̀-ziè le m̀inie pɔ̀ le súsùnù b̀-ziè mí-kùì bòo hūn

↘ Mat 13.31-32; Lũke 13. 18-19

↘ ^{v 30} É Yiezu bĩnie zɔ̀n bie ne: « Dɔ̀fìn bé-záanu é ké den dè é màaní àá ǹbuo, tàá lé iè wii dúso é ke dàá wii lè? ^{v 31} Lè lóban àá mutaade bìi le m̀iniè pɔ̀ hĩ súsùnù b̀-ziè mí-kùì. ^{v 32} Ké lé ben síe zù, è lè síe lé, è yòò pɔ̀ní hó kɔ̀nlo vènu bòo le ké mí-kùì, è sè hĩ né-bèhè, è bè níziàani è ben tí b́e níwíhè

hũn. » ^{v 33} Hĩ iè wũa cèrìèe kèa le pe sí, é Yiezu wòd dàá kèrán bé nìnbirìe àá lé Dɔ́fin bienù. À wòd khé mú è báaní àá bòo le é bé dè é jí é dũn jún. ^{v 34} À den yáà bie àá bé nìnbirìe ké á yá kóo hí wũa yón wè; ké á ben van wi mí-dòonún àá mí kèrán-zèbè, à munké hĩ pe wũa mu jún è lé bà ò.

¶ Yiezu é lè pinpirù dò è waanínin mú jummu lòn

¶ *Mat 8.18-27; Lũke 8.22-25*

¶ ^{v 35} É pemù zɔ̀n sɔ̀ zĩihũ, é Yiezu bie lé mí kèrán-zèbè ò ne: « Mì ne ke cánké mú jummu è lé ve àá lé vũn san-cóoní yéni lòn. » ^{v 36} É bé wo fuèrèsí bé nì-zàamá ò, è bè kèrán-zèbè é khie van zɔ̀n lè jummu wiè le é Yiezu é wi hũn è bè dàa ò é dàa có. È hĩ wuò dò é hũn wi pebè senù. ^{v 37} É lé pinpi-behó dò é síe hũnà é zè; é mú jummu é sànbòniké è zɔ̀ le wiè hũn, é lé zĩníkea mii yòó tí. ^{v 38} Búrɔ̀sí è Yiezu é van ló dũmua pebè máahũ lè wiè hũn é síenie mí jún àá lé jún síenílán. É bé khie tĩnie ò ké bè é wũameke ne: « Nũnsɔ̀, ké le é hí có, é mú yá kò kòd è hè íée? » ^{v 39} É Yiezu yè síe fé, á hũnà tĩne lè pinpirù jún hũn, à khé lé mú jummu ò ne: « Hĩ, è kò we cící. » É lé pinpirù é yòó dĩ; é lé vii mí-kui é yòó wan cící. ^{v 40} Á khie bie àá mí kèrán-zèbè ne: « Mí wie dàa zére kèa mu? Mí péwi jèun yí dàa ndesìnló? » ^{v 41} Ké bépe den hè zére àá bò-bín, é bé khie bie bán hũn ne: « À pe nùún le pe iè wieni, é hèrí lè pínpirù àá mú jummu é dàa wòd jí piè bòo? »

¶ 5

¶ Bòo le é Yiezu dàa wienie khierɔ̀ dò Kerazenibe lóo hũn

¶ *Mat 8.28-34; Lũke 8.26-39*

¶ ^{v 1} É bé cankea hò Kalile jummu é van ló lé san-cóoní yéni lòn, é van ló zɔ̀n bè Kerazenibe cèmèné. ^{v 2} É bòo le é Yiezu é mii lé lé jummu wiè hũn síe lòo, è nùún dò le é ñpíkírɔ̀ é wi nin é zɔ̀n ló hí búo hũn é ben ló sè piè híehó. ^{v 3} Pie zɔ̀nlén é hũn iè hĩ búo tíihũ, è nìnbírɔ̀ dò le hũ dàá é ce, hèrí àá zòkòzókóbè é míne wè. ^{v 4} Yie cèrìèe é bé koo piè zehí hĩ hĩnna hũn, è bè can piè níhí àá hí zòkòzókóbè, á bũenkea hĩ hĩnna à fúa hĩ zòkòzókóbè; nìnbírɔ̀ dò le panké yú ò ò, le dàá é baà é síe bìsí é míne wè. ^{v 5} Sũnúhũ àá wíehó, à wi hí búo tíihũ àá

hí búkùò lòn é wūameke ké à míté é wīmike àá hí sīnnà. ^{v 6} Á meu Yiezu ké piè viì é van ni, á liè é van hùèrèsí piè híehó, ^{v 7} à zòn bére cèun é ne: « Mù iè ñbùò é kó é cè àá mi, Dɔfɪn le wi ho hóohūn le sónsón Yènú Yiezu? Nín kò bónbónínin Dɔfɪn yèrè lòn ne ko bí vé niñ jekèa wè! » ^{v 8} À é bie kèa mu iè mù le é Yiezu é khé lé a ne: « Njíkírɔ, lí é pe nùún mu le hūn! » ^{v 9} É Yiezu é ò dienin ne: « Kò yèrè werè? » Á zòn ne: « Niñ yèrè iè “Zàamá” iè mù le é ké buò. » ^{v 10} Á hè é Yiezu è bónbónínin ne a bí je be pe njíkínìe mu è líení lé cèmèné mu hūn wè. ^{v 11} Búrɔsí è bè nèn bùehí dò é yòò wi le búkiè senù, é dí yón. ^{v 12} É bé njíkínìe mu é bónbónìe Yiezu ò ne a lé ne bé lé ve be nèn bùehí mu viì, è ve zò be hūn. ^{v 13} É Yiezu ne be lan ve zò. É be zòn ló á nùún mu ò é van zòn be nèn bùehí, é bépe bé-kùì é van yòò ló lé búkiè senù é van síe zòn mù jumu é mú jumu zòn fó. Bè nèn bùehí mu é hàarí é dẽ muasié ju. ^{v 14} É bé nìnbirìe le te be hūn sie é zò van zòn khé mú hì lóo hūn àá hí mēhē hūn. É bé nìnbirìe é bere ló é mù bòo le é wó è húi. ^{v 15} É bé bere é ben yú Yiezu, à pe nùún le é bé njíkínìe bì-kùì é hūn wi nin é zòn hì tìe é kesí sãa sãa é bòo dò é míne nin wè, é bé yòò zere. ^{v 16} É bé le é meu mù bòo le wó á nùún mu ò àá bé nèn bùehí mu ò mí-kùì é bie mù é lé bé le ké ò. ^{v 17} É bé khie é Yiezu è bónbónínin ne a lé bé cèmèné hù. ^{v 18} É bòo le é Yiezu é yòò lè jumu wiè è zò, á pe nùún le é bé njíkínìe é hūn wi nin è ò hēunin ne a lé ne mí bèbán àá ó. ^{v 19} É Yiezu pé à bie lé à ne: « Khùá ve mì yíe, mì niè viì, è ve khé mú bòo le á Núnsɔ é wó lé kò ò mí-kùì è lé bà ò, àá bòo le á dàá meu kò miinè. » ^{v 20} Á nùún mu é khie có, é van mù bòo le é Yiezu wó lé à ò mí-kùì è buie hì pēhē le bé wòò ne lóoniè píru hūn. É bé nìnbirìe le é jé mú bé-kùì é mú hè yòokea lòn.

¶ Zayirisi hãá yìe tīnírɔ àá hūnu dò le é cãani vīnló duè é ßaa wienírɔ

¶ Mat 9.28-26; Lüke 8.40-56

¶ ^{v 21} É Yiezu é van khūà é cánkea mu jumu àá lé wiè é ben ló. É nìnbí-kùì é ben kíríkea ò ò é dĩ mù jumu junu. ^{v 22} É bé Zuifube ñkóobánlòn zūnú hán-dí dò, le yèrè é bé ne Zayirisi é van bere. Á meu Yiezu, á van é lúsí piè híehó, ^{v 23} à é ó bónbónínin sãa sãa ne: « Niñ hãcí-cáahó é hí có; é kó bónbón è kò ben bè kò níhí piè lòn à fuen, à bí hí wè. » ^{v 24} É Yiezu é khie bðbán àá ó; é bé nì-záamá é khie bð piè máahú é ò jà. ^{v 25} Ké hūnú dò é den biè hàarí wi yón ké

\s Yiezu bà lóo niè yí de sǐ è n wè

\r *Mat 13.53-58; Liike 4.16-30*

\p ^{v1} É Yiezu zɔn ló yón é ló van bá lóo; é piè kèrán-zèbè é bðbán àá ǵ. ^{v2} É hó zɔn, á van zɔn lè níkoobánlòn zūnù, é zɔn bè nìnbirìe è kèrán. É bé nìnbí-kui le é piè kèránló è jí bé-kui é mú hè yòokea lòn, é bé é bieke ne: « Mù pe sí mí-kui á wo yú àá yí? È mù pe bð-dūmunù sí á ló àá yí? À wo wie dàa dè mù pe yéréké bò sí é wé? ^{v3} Ì yí é pe dāa-kìerɔ wè? Ì yí é pe Maari yènù wè? Ì yí é pe Zaaki àá Zoze àá Zude àá Simɔn bà zúu? È bà híini é sūn yí bépe le é wi ké tíihú? É mu pe sí é lé, é bé yí de sǐ è n wè. ^{v4} É Yiezu é zɔn bie lé bà n ne: « Dɔfín bð-háanírɔ é bé wòd bðaanínin vii mí-kui ké bà kùrú lóo hūn àá bà niè tíihú àá bà zūnù hūn iè pe é bé yie é yáa tí é hūn wè. » ^{v5} É Yiezu é yí dàn yéréké bò dð é yí wé yón, ké bé ben yí dɔriè bì-cohẽ dð le á bðke mí níhí lòn é wieníkea é ben bò mí. ^{v6} É bé pe bà lóo niè íbídèsǐnló é hè yòokea piè lòn. Á khie é bð hí lóoniè n é bè nìnbirìe è kèrán àá Dɔfín bienù.

\s Lè tɔrè bienù le é Yiezu é lé mí kèrán-zèbè pírú àá niè-bè-ju n

\r *Mat 10.5-15; Liike 9.1-6; Liike 10.1-12*

\p ^{v7} É Yiezu é vɔn mí kèrán-zèbè pírú àá niè-bè-ju, à é bè tɔnke àá niè-bè-ju ju, à lé hó pànké bà n ne be dàá dàn bé níjíkínìe. ^{v8} À ne be bí mii bò dð è dàá bè hò wún ké lé ben yí lànle; è bè lò bí dàá díe tàá lòkð àá màa bé zúkèa hūn wè. ^{v9} À ne be kóo hí naahí ké bé bí zɔ pɔnkòniè bðn-bð-ju ju wè. ^{v10} À bīnié é khé lé bà n ne: « Ké mí ben van dẽu lóo le, è lè zūnù le é bé pere mie n hūn iè pe é mí kañ hūn fúu fúà è mí zò lé lé vii mu hūn. ^{v11} Ké mí van dẽu vii dð, ké pelè siè é pẽ é yí pen mie n, tàá ké bé pẽ é yí jí mí bò, è mì zɔ lé, è lé bánbé mí zéhí kũnkũnù è kóosí yón, è dàá zẽní lé bà n ké bé wó khɔn. ^{v12} É bé kèrán-zèbè é có é van buie lè Dɔfín bienù é lé bé nìnbirìe ne be yèrèmé bé bð-werà. ^{v13} È bè lò jɛùn níjíkínìe bì-kui, è bè lúuníkea hò yuró é kóo bè dɔriè cèrìeé júnhẽ lòn é wieníkea bè.

\s Zǎn Battisi hómú bòo

\r *Mat 14.1-12; Liike 3.19-20; 9.7-9*

¶^v 14 Á bé-zuú Erɔdi é jé ké bé nìnbirìe é Yiezu bòo è biè iè mù le é piè yèrè é wo hún lé vī mí-kùì. Bè dò é ne a iè Zān Batiisi é temu vié, á dàá é yú hó pe pànké mu sí é dàa mù yéréké bòo è wé. ¶^v 15 È bè dò é ne a iè Eli, è bè dò é ne a iè Dɔfin bɔ-háanírìe le khie dò. ¶^v 16 É mu le á Erɔdi é jé mú pe bòo le é bé nìnbirìe é bie, á ne a iè pe Zān le é mí lé é bé búo jún é temu é vié.

¶^v 17 Mù den iè òpe Erɔdi míte ñ é temu hàarí lé lé junù ne be baà ò Zān è ce è zɔ dé hó kèsí hūn, ò Erodiadi bòo hūn. Ò Erodiadi den iè òpe Erɔdi bà zuú Filipu bà hūnu, ké Erɔdi é den hàarí vua ò é yan. ¶^v 18 É pemù bòo hūn é Zān den é hàarí é khé lé á Erɔdi ñ ne a yí fóbán à fé bá zuú bà hūnu è ye wè. ¶^v 19 Á Erodiadi é hàarí tī é cè à Zān, á wè mii bí é ké á den é yí dè mù yá wé wè; ¶^v 20 iè mù le á Erɔdi é den é ò Zān è zañ; à dū ké á iè nìnbírɔ le é téréñ à lò é cé. Á bébea ò ñ. Ò ben piè biehí è jí, à kébí, ké á lò péwi we piè biehí jínló. ¶^v 21 Ké á Erodiadi júnñnù wurù dò é hàarí van dɛu, é le wó á Erɔdi tenló sí sérí. É pemù zɔn, á Erɔdi é sésea lè sé-behó à vɔn mí bé-záanú ní-bēhē àá bé sēñèdósíbé júnhēsìe àá hó Kalile nì-bēhē. ¶^v 22 Á Erodiadi hāá é yòó zɔn lè zūnù le é bé zɔn wi hūn, é zɔn yɔn yɔn, á Erɔdi àá bé le á perenin é hè wenie ò. Á bé-zuú é bie lé à ñ ne: « Hēu, mú bòo le é kó é cè nin viè é nín lé mù kɔ ñ. » ¶^v 23 À wíe é lé à ñ ne: « Zéní mú bòo le é kó é cè ne n lé kɔ ñ; hèrí ké lé yéré hūn iè niñ bé-záanú tíhú nsāanke! » ¶^v 24 Á hāací é van ló é bá nín è dienin ne íbùo iè pe mí fóbán è mí hēun? É bà nín é bie lé à ñ ne: « Ve bie ne Zān jún iè pe á lé kɔ ñ. » ¶^v 25 Á hāací é khósí hūnà mù lòn é van zɔn yú ó bé-zuú à bie lé à ñ ne: « Ní we ne kɔ dàá ó Zān Batiisi jún hò tésé hūn è ben lé miñ kèa mu le lòn. » ¶^v 26 Á bé-zuú tī é hè yòó yáa mí-kùì; ké mú le á wíe bè nìnbirìe le á perenin yie hūn vó, á yí we ne mí pí wè. ¶^v 27 É pemù lòn á khie tɔre mí sēñèdósí dò ne a ve dàá ó Zān Batiisi jún è dàá ben. Á sēñèdósí é cɔ van zɔn hò kèsí hūn, é zɔn búo ò Zān jún, ¶^v 28 é dó hó tésé hūn é dàa ben ló, é ló lé á hāací ñ, á fɔ van lé bá nín. ¶^v 29 É mu le á Zān kèrán-zèbè é jé mú, é be bere é ben mò piè nì-hemu é van é wùne.

¶s **Bòo le é Yiezu dàa dínie nìnbí-dūmu**

¶r *Mat 14.13-21; Liike 9.10-17; Zān 6.1-14*

¶p ¶^v 30 É bé tɔnkerìe é van khūà bere Yiezu viè, é ben khé mú bòo le é bé van

wó mí-kùì àá mú le é bé van kèrea àá bé nìnbirìe mí-kùì é lé à ò. ^{v 31} É bé nìnbirìe le é benke ké bé é lanké é hè buò buò é lé é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é yá bé díe è dí yínin wè. É sí iè mù pe é Yiezu dàa bie lé mí kèrán-zèbè ò ne: « Mì ben ne ke ve le vii le é nìnbirìe é mí hūn, è mì ve yí vūnì b̀-̀cínbóo. » ^{v 32} É bé yòò zòn lè jumu wiè è b̀e có é vaá ve le vii le é nìnbirìe é míne hūn. ^{v 33} É nìnbirìe c̀er̀ièe é meu b̀e ké bé é lan é bé dūne b̀e, é bé van lóke hí lóoniè mí-kùì hūn àá bé zehí é dú peb̀e híehó é van lè vii le é bé vaá ve hūn.

^{v p} ^{v 34} Bòò le é Yiezu é zòn ló lé jumu wiè hūn síe, á meu b̀e nì-dūmu, é peb̀e miinè é yòò baa ò iè mù le é bé ke kèa pirìe le sirò é mí wè. Á khie é b̀e kèrán àá b̀oò c̀er̀ièe. ^{v 35} Bòò le é lé wurù é van síe mii lí, é Yiezu kèrán-zèbè é van lúwinie ò ò è b̀e bie lé à ò ne: « Lè wurù é van síe é lí, è lè pe vii mu le é b̀oò d̀ò é lò mí hūn; ^{v 36} é kó f̀uansí bé nìnbirìe ò ne be lan ve hí me-zihíe hūn àá hí loonie hūn, è ve zò yè mù b̀-̀díe. » ^{v 37} É Yiezu é zòn bie lé b̀a ò ne: « Mìpe mìte ò è lé mú b̀-̀díe b̀a ò ne be dí. » É bé zòn ne: « Kó wiè é c̀e ne ke ve yè denie* khíe-ju búru é ben lé lé b̀a ò è b̀e dàá yí dí? » ^{v 38} É Yiezu é b̀e dienin ne: « Hò iè búru ye é mí dàá? Mì lan ve hí. » É bé khie dièkea bán è b̀e zòn ne: « Hò iè búru h̀uanú àá ciè biè-ju é ké dàa. » ^{v 39} É Yiezu é bie lé b̀a ò ne be bie ne be nìnbirìe bé-kùì è kóoke bán lòn è kankesí hí jii-tiè lòn. ^{v 40} É bé nìnbirìe é síe é kekesí àá júnhẽ júnhẽ; b̀e d̀ò é iè khĩminù khĩminù, è b̀e d̀ò é iè d̀ewé àá píru píru. ^{v 41} É Yiezu é khie f̀ó hó búru h̀uanú àá bé ciè biè-ju mu, à hoonie mí yie yonie àá hí hóohūn, à d̀ó Dofin beríke à b̀uenkea hó búru é lé mí kèrán-zèbè ò ne be sanke è lé bé nìnbirìe ò. À lò é sanká b̀e ciè biè-ju mu é lé bépe nìnbirìe ò bé-kùì. ^{v 42} É bépe bé-kùì é dú tù. ^{v 43} È hò búru jún-kúuhẽ àá bé ciè le ké é khue tíinie síkie píru àá b̀on-b̀-̀ju. ^{v 44} Bè nìnbirìe le é hàarí lè hò búru mu é bé baa é hàarí é iè muasíe h̀onú.

^{v s} Yiezu é ve mu jumu lòn

^{v r} *Mat 14.22-33; Zān 6.15-21*

^{v p} ^{v 45} É pemù lòn é Yiezu é ne mí kèrán-zèbè é yòò zò le jumu wiè è dí mí híehó è canké mu jumu è lé ve hó Betisayida lóo, ké mípe é khé lé bé nì-zàamá ò ne be lan b̀o. ^{v 46} É b̀oò le é bé nì-zàamá é có vó, é Yiezu é khie van yòò lé búkie lòn é mii yòò heu Dofin yón. ^{v 47} É hó sí é van mii hí è lè jumu wiè é zòn

wi mu numu tíihú ké Yiezu é pe wi le sústùnù mí-dòonún. ^v48 Á mii húi è piè kèrán-zèbè é lòn é bé àá lé numu wiè iè mù le é lé pinpirù le é zè é pebè híehó è sí; Bòò le á hán kò-bíe van mí wírí, é Yiezu é húnà é ve mu numu lòn é kã bè, é van mii pèú bé. ^v49 É mu le é bé meu ò ké á é ve mu numu lòn é bé tî è bè ne a iè níɔɔ é bé é wãameke. ^v50 Bèpe bé-kùì den é loo ɔ é pebè hūn é yerε. É pemù lòn é Yiezu é zɔn bie lé bà ñ ne: « Mì hiení mí tîè mì bí zán wè, mù iè ñpe. » ^v51 À yòó zɔn lè wiè é zɔn kesí àá bé, é lé pinpirù é yòó ðí. É bé kèrán-zèbè é yòó ðí cuɔn é bé hūn è vè; ^v52 bè den hūn yí ðūn mú yéréké bòò lé wó hó búru bòò hūn jún iè mù le é pebè bð-dūmunù junù é híe.

\s Yiezu é ðɔriè cèrìèè è wiení Zenezareti cēmèné hūn

\r *Mat 14.34-36*

\p ^v53 É bé cánkea mù numu é van ló ðeu hò Zenezareti cēmèné é síe é can bé numu wiè mù numu junù. ^v54 É pebè níɔ lé lé wiè hūn lòò, è bè nìnbirìe é ðūne a Yiezu. ^v55 É bé khie é bð hì cēmèné mu mí-kùì ñ é wóò ve dáá bé ðɔriè le é bé daanikeasí bé kàatéa lòn è dàá ben lè viì le é bé jé è bè ne Yiezu é van wi hūn. ^v56 É viì íee viì le é Yiezu é wóò ve zɔ hūn, hì ló-bēhē hūn íee, hì ló-cíini hūn íee, hì me-zíhíe hūn íee, è bè wóò dàá bé ðɔriè é ben lé bìsí lé viì le é bé nì-zàamá wóò kan hūn, è bè bónbóní é ñ ne a lé ne be he piè pɔnkòrò junú ñ mí-dòonún. É bé le é wóò yí lé henin bé-kùì é wóò we.

\c 7

\s Bòò le wóò liení nìnbíɔ Ðɔfin híehó

\r *Mat 15.1-9; Liike 11.37-41*

\p ^v1 É bé Farizíεbe àá ò Moyiizi làndé kèránliè ðò le van ló àá Zerizalemu é bere kírie Yiezu ñ. ^v2 É bé meu piè kèrán-zèbè ðò ké bé fēu é dí àá bé níhí le lɔn, iè mù le é bé yí tie hī vé è dàá dí wè. ^v3 Bè Farizíεbe àá bé Zuifuεbe bé-kùì é den wóò mēndē bá nì-kíe làndé; é bé yáà dí ké bé yí tie bé níhí sãa sãa è vé wè. ^v4 Bè ben van ló hó yàa hūn bere, è bè tie béte vé è dàá dí. Bè nì-kíe làndé bòò cèrìèè ðò é bñie wi yón é bé pe Farizíεbe àá bé làndé kèránliè é wóò wé, kèa hī junlén tìe àá hí làà àá hí hēnló páahē [àá hí demu tìe] tieró. ^v5 É bé

Farizēbe àá bē lándé kèránliè é Yiezu è dienin ne: « Mù wie é kó kèrán-zèbè é dàá yá bēpe kè nì-kíe lándé è mēndē, ké bē wòò dí bē bō-díe àá bē níhí le lon? »
 v⁶ É Yiezu é zɔn kóníe bē é ne: « Mì iè níhí-dériè! Hò Dɔfín bō-háanírɔ Ezayi é bōò hàarí bɔn, lè yìi le á dàa bie hì pe biehí mu le mì bōò hūn. Ì hàarí é ho Dɔfín é ne: “Bēpe niè mu le é nìn bàanínin àá je-bienù mí-dòonún, ké pebè tīè é vii ni àá mi. v⁷ Pebè bōò le é bē wòò dàá bàaní mi nì mí-kùì é jún mí, è pebè bōò le é bē wòò kèrán àá bē nìnbirìe é iè nìnbirìe bōò le é bē bie.” v⁸ Mí wòò fuansí Dɔfín bōò le é hó ne mi wé n, è mì wé bē nìnbirìe lándé è mì bé máahú.
 v⁹ É Yiezu bīnie zɔn bie ne: « Mù é bɔn lò, mí wòò fuansí Dɔfín bōò le é hó ne mi wé n, è mì wé mí kùrú lándé è mì dàá. v¹⁰ Ì Moyiizi é bie ne mì yàá àá mì nín é kó wòò bàanínin; ie ké nìnbírɔ é dānkéníe bá yàá tàá bá nín, à fóbán à bē. v¹¹ Ké mípe é den wòò bie ne ké nìnbírɔ dō é khé lé bá yàá n tàá bá nín n ne mu bōò le é mí hūn mii dàá síní àá ɔ é iè “Koreban”, ie bōò á ne hēmù bōò le bōò é sē Dɔfín, v¹² è mipe é wòò lé è bàaso è yá bīní síní bá yàá tàá bá nín wè. v¹³ É hó pe mì wéré sí iè mipe é yá lè Dɔfín bienù è líi, ké mí lándé le é mí wó míte n iè pe é mí bōò hiènie. Bōò cèrìe kèa mu pe sí bà ímàa é mí wòò bīní wé. »

v Mariki 15.10-20

v¹⁴ É Yiezu é bīnie zɔn vɔn bē nì-zāamá à bie lé bà n ne: « Mì pe mì-kùì è té mí jekèa è mì jí mú bōò le é nìn bie lé mie n sàaní: v¹⁵ Bōò dō le wòò ve lé àá yíe é ben zɔ nìnbírɔ hūn è zɔ liení bàaso é míne wè; ké mú iè mù le é wòò zɔ lé àá nìnbírɔ hūn é te bàaso é wòò liení. [v¹⁶ Ké nìnbírɔ le dàa jekèa é dàa wòò jí bōò è bàaso è jí mù sàaní!] v¹⁷ É mu le é Yiezu é fùerèsí bē nì-zāamá à khie có van zɔn lè zúnù, é piè kèrán-zèbè é ò dienin le wīi mu bōò hūn. v¹⁸ É Yiezu é zɔn bie lé bà n ne: « Mipe lò biè iè biè hécírí mí íee? Mí yí dū ké bōò dō le wòò ve lé àá yíe è ben zɔ nìnbírɔ hūn è zɔ liení bàaso é míne? v¹⁹ Iè mù le é mú yí piè tīi hūn é mú pe bōò mu é wòò ve zɔ wè, ké mú iè piè vùkì hūn; è pemù máahú, è mù khíi ve lé àá yíe. » Yiezu iè wìe den ne bōò-díe mí-kùì è dè é dí. v²⁰ É Yiezu bīnie zɔn bie ne: « Mù bōò le wòò zɔ lé àá ɔ nìnbírɔ hūn sí iè bōò le é te bàaso é wòò liení. v²¹ Iè mù le é hó iè nìnbírɔ hūn, piè tīi hūn é hí nùn-koohē é wi, è mù iè hì pe temu wòò lé à dàá wé hó bōò-koohē, kèa ho

ndaaníkèkūn àá kè mí hí àá nì-bénlò; ^{v 22} àá nífébán àá núbìjì àá bòo àá məkēn-
niì àá nì-khèníkèrò àá nówékekūn àá yì nówó lé nìnbíró bòo n àá nì-tòokèà àá
yen-càn�è àá nì-càamu. ^{v 23} Mù pe sí mí-kùì é wòò zò lé àá nìnbíró hūn è dàá
lé liení é.

¶ Ì hūnú dò le é yí Zuifu ndesìnlò bòo

¶ Mat 15.21-28

¶ ^{v 24} É Yiezu é khie ló yón é van ho Tiire* pèhē hūn. Á van zòn lè zūnù dò; à
wè ne nìnbíró è bí dūn mú wè, ké á den yí dàń míté é yí tànkdń wè. ^{v 25} É
hūnu dò le hāá é nǐkírò é wí nin é jé piè bòo, á van bere é ben lúsí piè híehó.
^{v 26} Ì hūnu mu é hàarí yí Zuifuɓe hūnu wè, ò hàarí é tɔn Fenisi pèhē hūn, hò
Siri cèmèné hūn. Á hūnu mu é hēne Yiezu n ne a je a nǐkírò le é wi mí hāá n
è lí è n. ^{v 27} É Yiezu é zòn khé lé à n ne: « Fuānsí bé zīncāahē n ne be dí tì vé, iè
mù le é mú yí sāa è bè fé bé zīncāahē díe é khíi kóosí lé bé bɔn-zàani n wè. »
^{v 28} Á hūnu é zòn ne: « Núnso, mù pe wo bɔn; ké bé bɔn-zàani é wòò khui hī
díe wèrànbè le é kùenke síe ke bé zīncāahē é dí è biè dí. » ^{v 29} É Yiezu é zòn bie
lé à n ne: « Lè pe bienù mu sí bòo hūn é kó hīnì lan, ò nǐkírò le wi ko hāán é
lò à n. » ^{v 30} Á hūnà khūa van mí yíe é van tèrea mí hāá ké á dūmua lè demu
diè lòn ké à nǐkírò é ló à n.

¶ Bòo le é Yiezu dàa wienie beke dò

¶ ^{v 31} É Yiezu é van khūa ló hó Tiire pèhē hūn, é van ló àá Sidɔn lóo, é zòn
cánkea hī pèhē le é bé wòò ve ne lónie Pírú é dàá khūa vaá ben àá hó Kalile
numu vii. ^{v 32} É bé van dàa beke dò le é yí dè yàa bie sāa sāa, é dàa bere piè vii
è bè bɔnbɔnie ò n ne a bè mí níhí piè lòn à wiení é. ^{v 33} É Yiezu é fɔ á beke mu
é dàa khēne van ló dĩ mí-dòonún à ké bé nì-zàamá, à yòó kóo mí nín-kézàani
piè jekèa hūn, àá wó mí nǐnen-tíní é yòó hán piè dienù n, ^{v 34} à yòó húi àá hī
hóohūn, à vūa hìe à zòn bie ne: “Efata!” iè bòo á ne: “hān kóte!” ^{v 35} É mú lòn
é piè jekèa é yòó hère, è piè dienù é kue á wo yú é bie sāa sāa. ^{v 36} É Yiezu é
bie hienie é lé bà n ne be bí lé ne nìnbíró dò è jí mú wè; ké Yiezu é ben é bie
hiení lé bà n ne be bí lé ne nìnbíró dò è jí mú, è bè den bīnì wooke buie mu vii
mí-kùì. ^{v 37} É mú hè yòokea bè nìnbirìe lòn é bé hè wó tan é bé é bie ne: « Hò

bòo le á pe nùún le wóò wé mí-kùì é hè sãa àá b̀-̀b̀n! Hèrí bè bekiè á wóò le è bè jí mú bòo, è bè le é diehí lanke á wóò lé è bè òàn bie. »

\c 8

\s Bòo le é Yiezu dàá b̄nie dínie bè n̄n-bídũmu

\r *Mat 15.32-39; Mariki 6.35-44*

\p ^v1 É pemù yìi hũn, é bé n̄-zãamá é s̄n ben kóo bán lòn; é bòo le é bé é be dí é míne wè, é Yiezu é von mí k̀rán-zèbè à khé lé bà n̄ ne: ^v2 « Bè n̄-zãamá mu le é hè miinè é baa mi; le iè wihí b̀n-b̀-̀t̄ ké bé wi hũnún àá mi ké bé é yí òàa bòo le é dí wè. ^v3 Ké n̄ ne be lan b̄o ké bé yí yí bòo è dí é bé é lé muà hò wũn lòn iè mù le é bé ò è ló vii le ni. » ^v4 É piè k̀rán-zèbè é von bie lé à n̄ ne: « H̄ díe é wo mii lé àá yí lè pe vii mu le é bòo ò è míne hũn è òàa díni bépe le bé-kùì? » ^v5 É Yiezu é bè diè ne: « Hò iè búru ye é mí òàa? » É bé ne ho iè h̄oju. ^v6 É Yiezu ne bè n̄nbir̄ie è síe kansí àá s̄s̄s̄n̄, à khie f̄o hó búru h̄oju mu, à òó D̄f̄n berike, à b̄enkea hò é lé mí k̀rán-zèbè n̄ ne be kh̄i sanke è lé bé n̄-zãamá n̄. É bé khie sankea hò é léke bà n̄. ^v7 B̄r̄s̄i è bè b̄nie òàa ciè b̄-c̄ini ò. É Yiezu é òó D̄f̄n berike bè ciè mu bòo hũn, à ne mí k̀rán-zèbè è s̄n sanke be è lé bé n̄-zãamá n̄. ^v8 É bépe bé-kùì é dú t̄, è hò b̀-̀j̄nh̄e le ké é khie khue é tú s̄ik̄ie h̄oju. ^v9 Bè n̄nbir̄ie mu é hàari dú hó díe mu é bé báa é hàari é yú muasíe naa n̄; é Yiezu ne be wo lan b̄o, ^v10 à yòò von lè jumuwie è àá mí k̀rán-zèbè è bè có van hò Dalemanuta p̄h̄h̄ hũn.

\s Fariz̄iebe é we ne Yiezu è wé bòo ò le é z̄ní ké á ló D̄f̄n vii

\r *Mat 16.1-4*

\p ^v11 É bé Fariz̄iebe é van bere é ben wũani àá Yiezu, è bè é cè ne be è h̄ani é h̄i. É bé ne a wé yéréké bòo ò le é z̄ní ké á ló D̄f̄n vii. ^v12 É Yiezu é yòò v̄a h̄ie à von bie ne: « Mù wo wie é hó pe z̄oni mu le n̄ie é òàa wó yéréké bòo é bé é cè? Nin khé mú lé mie n̄ àá b̀-̀b̀n ne yéréké bòo ò le é mii wé lé bà n̄ é míne wè. » ^v13 À f̄er̄s̄i bà n̄, à kh̄a yòò von lè jumuwie é c̄nkea ló van àá mú jumuwie san-c̄oni.

\s Fariz̄iebe je-f̄ini àá Er̄di je-f̄ini bòo

\r Mat 16.5-12

\p ^v14 Bè kèrán-zèbè é hàai hũn b́ é yí dàa búru wè, é wó dì-cóoní mí-dòonún é bé dàa bé jumu wiè hũn. ^v15 É Yiezu é bie lé bà ò hiènie ne: « Mí sésé míte àá bé Farizĩebe je-fĩni, è mì lò sésé míte àá ó Eródi je-fĩni. » ^v16 É bé kèrán-zèbè é khie bie bán hũn é ne: « ð é khé kèa mu iè mù le é ké yí dàa búru wè. » ^v17 É Yiezu é dũne mù bò le é bé é bie bán hũn á zɔn bè òienin ne: « Mí wie dàa é bie bán hũn mù bò le é mí yí dàa hó búru bò hũn? Mí bìe péwí é jeùn yí yí hécírí le é jí mú bò è dũn pemù jún? Mí wie dàa hécírí junù é búre kèa mu? » ^v18 Mí dàa hĩ yie ké mí yí loo bò íée? È mì dàa hĩ je-kèa ké mí yá bò jí íée? Mí bìe péwi yá liení íée? ^v19 Pèhũ le é ñ dàa b̀enkea hò búru hùanú é lé bé nĩbirie muasie hònú ò, é hí iè síkie ye le tú àá mú b̀-juhẽ le ké é mí é khuie? » É bé zɔn ne ho iè píru àá b̀n-b̀-ju. ^v20 È mù le é ñ dàa b̀enkea hò búru hùoju é lé bé nĩbirie muasie naa ò é hí iè síkie ye le tú àá mú b̀-juhẽ le ké é mí khuie? » É bé zɔn ne ho iè hùoju. ^v21 É Yiezu zɔn bie lé bà ò ne: « É mí péwi jeùn yí dũ pemù jún? »

\s Mui dò wieníró Betisayida lóo hũn

\p ^v22 É bé van dẽu Betisayida lóo, é nĩbirie dò é van dàa mui dò é dàa bere yú Yiezu, è bè é ð b́n b́nínin ne a he a ò. ^v23 É Yiezu é khie f́ a mui mu é zẽnkea núnú ò é dàa ló van hò lóo máahũ; à wó mí ñpen-tíní é yòò bò piè yie ò, à yòò bò mí níhí piè lòn à ð òienin ne: « Kò yie loo bò? » ^v24 Á mui é hére mí yie à zɔn bie ne: « Ní loo be nĩbirie, ké bé ke kèa vĩnì le é ve. » ^v25 É Yiezu é bĩnie é yòò bò mí níhí piè yie lòn; á nùún é séséa à é húi mí híehó, á wo wan é lóo mu bò wiée. ^v26 É Yiezu é ne a lan b́ mí yie ké á bí zɔ lé hó lóo hũn wè.

\s Pieri é dũne é zénie ké Yiezu iè Kirisa

\r Mat 16.13-28; Liike 9.18-22

\p ^v27 É Yiezu àá mí kèranzèbè é khie káa hò loonìe le lúwi lè vii le é bé wóò ve ne Filipu Sezaare. É mu le é bé wi ho wũn lòn é ve có, é Yiezu é mí kèrán-zèbè è òienin ne: « Bè nĩbirie é wóò ne nin wieni? » ^v28 É bé zɔn kónie ð ne: « Bè dò é wóò ne kó iè Zã Batiisi, è bè dò é wóò ne kó iè Dɔfin b̀-háaníró Eli, è

bè dò é bĩnie wóo ne kó iè Dɔfĩn b̀-háaniriè le é khie vó dò. » ^v29 É Yiezu é zɔn bè dienin ne: « È mipe lò, mipe mì vil è ñ iè wieni? » É Pieri é zɔn bie lé à ne: « Kó iè ò pe Kirisa, ò fueníɔ le é Dɔfĩn tɔre. » ^v30 É Yiezu é bie mù hienie é lé bà ñ ne be bí bie mu è lé nĩbíɔ dò ñ wè.

\s Yiezu é mí h́mú àá mí vieró bòo è bie

\r Mat 16.21-28; Liike 9.22-27

^p ^v31 É pemù máahú, è Yiezu é khie mí k̀rán-zèbè è k̀rán ké á é bie àá bé ne: « Ò nĩbíɔ Yènú é f́bán à lòn è bè c̀un, è bè Zuifube ñ-kíe àá hó Dɔfĩn khén-dàariè hán-díe, àá ́ Moyiizi làndé k̀ranliè è pí piè bòo, è bè khí bí é, ké pemù wihí b̀n-b̀-ťĩnin zɔn à vié. » ^v32 Ò é mù pe sí è khé lé bà ñ àá nípiemu. É Pieri é vɔn ò dàa khène khie van ló dĩ, à é fĩ àá ́. ^v33 É Yiezu é bĩnie míte é khie huie mí k̀rán-zèbè à khúa é fĩ àá Pieri ne: « Vĩ lé niñ máahú Situane! Iè mù le é kó ǹnlé é yí Dɔfĩn ǹnlé wè ké mú iè bè nĩbirie h́n. »

^p ^v34 É pemù máahú, è Yiezu é khie vɔn bè ñ-zàamá àá mí k̀rán-zèbè à é bie àá bé ne: « Nĩbíɔ le ké á ne mii bè niñ máahú, è bàaso è ne mí hũn bé mí k̀rú yèré tĩ bòo ñ, à mí mí báalén dāanù è tié, è dàá bè niñ máahú. » ^v35 Nĩbíɔ le ké á we ne mii fuení mí mekēni ñ á Bén vĩní lé, à le é vĩnie mí mekēni ñpe àá lé Ben-ťĩnù bòo hũn, é bàaso é pe temu Bén fuení mí mekēni ñ. ^v36 Ké nĩbíɔ é hũn yú hó dímíjé bòo mí-k̀i ké á vĩnie mí mekēni è pemù t̀nú é wi yí hũn? ^v37 Mù iè níbùo é nĩbíɔ é dè é lé é dàá fuení mí mekēni? ^v38 Ké nĩbíɔ é ñpe àá niñ biehi é l̀wiè é baà hò pe zòní mu le ñie tĩhú, le iè bè níf́bán ñie àá bé b̀-ɔn-wériè, é bàaso l̀wiè é biè ben baà ò nĩbíɔ Yènú, p̀hú le ké á bere bá yàá bé-záanú hũn àá bé meleke-tentiè. »

\c 9

^p ^v1 É Yiezu é bĩnie zɔn bie ne: « Nin khé mú lé mie ñ àá b̀-ɔn ne bèpe le é dĩ hũnún, é bé dò é yá ben hí ké yí bòo le é bé meu Dɔfĩn bé-záanú ké lé bere àá pánké vó wè. »

\s Yiezu tek̀a yèréméró bòo

\r Mat 17.1-13; Liike 9.28-36

\p ^v2 É pemù wihí huezí khíró máahú, è Yiezu é fí Pieri àá Zaaki àá Zān é dāa van yòó lé búkìe dè-béhó dō lòn bé-dòonún. É Yiezu é yòó yèrèma pebè híehó. ^v3 Piè tìe é yòó yèrèma é wó bō-può é hè é jiiíníke àá jiiíníkeà le é nìnbíró dō le wi súsùnù lòn le dè é lé é mú é jiiíníke kèa mu é míne wè. ^v4 É bé kèrán-zèbè nìe-bè-tí mu é be è húi, è Eli àá Moyiizi é bere é khé àá Yiezu. ^v5 É Pieri é zɔn bie lé Yiezu n ne: « Kèránlɔ, mù é sãa è kè kañ hūnún. Ke te kùdāahē bòn-bò-tí, lè dō é kópe é te, è lè dō á Moyiizi é te, è lè dō á Eli é te. » ^v6 Ì den yí dū bò le á mii bie wè, iè mu le é bé hè zére cèun. ^v7 É dùindùí dō é van bere é ben búre bà n àá mí nítiérón, é temu dō é zɔn tè lè dùindùí mu hūn é ne: « Ìpe le iè niñ Yènú le é ní we àá bō-bín, é mí jí piè bò! » ^v8 É mú lòn, é bé kèrán-zèbè é bé húi, é bé yí mi nìnbíró dō ké á wó Yiezu mí-dòonún é temu é dĩ àá bé.

\s Yiezu kèrán-zèbè é ò dienin Eli khúá benló bò hūn

\r *Mat 17.9-13*

\p ^v9 É bò le é bé yòó ló lé búkìe lón é vaá síe, é Yiezu é bie mù hienie é lé bà n ne be bí lé ne nìnbíró dō è jí mù hùúu, fúu fúà ké à nìnbíró Yènú é van húrun é vié ló bé nì-hiè tíihú. ^v10 É bé kèrán-zèbè mu é dó lé pe bienù mu bé tíe hūn, ké bé den péwi é dièke bán ne ho pe nívié è lé bé nì-hiè tíihú è den iè níbùo? » ^v11 É bé khie é Yiezu dienin ne: « É mú iè níbùo á Moyiizi làndé kèránliè é dāa wòò ne a Eli é fóbán à ben vé à Kirisa, òpe le é Dɔfín é muié è dàá ben? » ^v12 É Yiezu zɔn kóníe bè ne: « Mù é bɔn ké á Eli é fóbán à ben vé, è ben wooke mú bò mí-kùì è dĩní. Ké mú biè iè níbùo é mú dāa é wé lé Dɔfín bienù vèhú hūn ne a nìnbíró Yènú é fóbán à lòn è bé cèun, è bè nìnbirìe è kèránke a? » ^v13 Ké nípe nin khé mú lé miè n ne a Eli é bere vó, ké bé nìnbirìe é wó á àá bò le é bé we, kèa bò le é mú dāa é wé lé Dɔfín bienù vèhú hūn piè bò hūn. »

\s Zĩncáahó dō le é ñjíkírɔ é wi nin wienírɔ

\r *Mat 17.14-21; Liike 9.37-43*

\p ^v14 É bò le é bé van síe lúwi bè kèrán-zèbè le ké n, é bé meu bè nì-zāamá àá ò Moyiizi làndé kèránliè ké bé kírie bà n é wūaní àá bé. ^v15 É bò le é bé

ninbirie é meu Yiezu, é mú hê yòokea pebè lòn; é bé wo zò van sɛ piè híehó è bè é ò fòoní. ^{v 16} É Yiezu é khie é mí kèrán-zèbè è dienin ne: « Mù iè ñbùo é mí é wũaní lòn àá bé? » ^{v 17} É nùún dò bè nì-zàamá hũn é zòn bie ne: « Kèránlò ní dàa niñ yènú, le é ñpíkírɔ dò é wi nin, le é lé á yí dè yàá bie é dàá bere kò vii. ^{v 18} Ì ñpíkírɔ mu é ben hũnà ò ñ vii íe vii le, à mìí ó síe lòn sí lé súsùnù, è piè punù è síe khùbé, ké piè piè é bé bán, à yòó he dĩń. É ní hẽne kò kèrán-zèbè ñ ne be ne a ñpíkírɔ mu è líení e ñ, ké bé den yí dàń mú é yí wé wè. » ^{v 19} É Yiezu é zòn khé lé bà ñ ne: « Ninbirie le ñdesĩnló é míne! Nin kan àá mie fúu è ve dẽ wuàwurù? Nin hè niñ hũn àá mie fúu è ve dẽ wuàwurù? Mì dàá ò zĩncáahó mu dàá ben. » ^{v 20} É bé dàa ò dàa khie van. É mu le á ñpíkírɔ é meu Yiezu, á hũnà ò zĩncáahó ñ é ò zèkèní àá pànké, á kùere é síe é biríké le súsùnù ké piè ñnen-tíní é khùbé è lé. ^{v 21} É Yiezu é khie é bà yàá è dienin ne: « Mù pe le é ò wénin fii é bé wuàwurù? » É bà yàá é zòn ne: « Mù fii é bé piè zĩncé-mu hũn. ^{v 22} Àá yie cèrìèe ké á ñpíkírɔ mu é wòò mìí ó è dé hó dĩń àá mú jummu hũn, é cè é mii bí é. Ké kó ben dè bòò dò é wé, è kò me ke miinè è kò yíiní kie. » ^{v 23} É Yiezu zòn bie lé à ñ ne: « Kó ne ké ní ben dè? Bòò dò le é wòò wé te ninbírɔ le dũmua sè vii é mí lò. » ^{v 24} É mú lòn, á zĩncáahó bà yàá é zòn bere ne: « Ní dũmua sè, sĩiní mi niñ ñbídesĩnló hũn. » ^{v 25} É Yiezu é mii húi è bè nì-zàamá é van zè vaá ben àá pebè vii; á tĩne ò ñpíkírɔ mu jún hũn é ne: « Kòpe ñpíkírɔ le é lé á pe zĩncáahó mu le dàa yí dè yàá bie àá lò pekèa yá bòò è jí, ní ne kò lé piè hũn, è kò bí bĩní khùa ben yón hùúu! » ^{v 26} Á ñpíkírɔ mu é wũama, à zèkènie ò zĩncáahó àá pànké à ló. Á zĩncáahó é wó kè à wìe é hùru, é bé ninbirie cèrìèe é yèré bie ne a hùrun. ^{v 27} Ké Yiezu den síe zẽnkea piè núnú ñ, é hóonie ò yòonie á hũnà yòó dĩ.

^{v 28} ÉÉ bòò le é Yiezu é van zòn lè zũnù àá mí kèrán-zèbè é mu le é bè zòn wi bé-dòonún àá ó, é bé é ò dienin ne: « Mù wie é ké dàa é yí dàń ó ñpíkírɔ mu é yí ne? » ^{v 29} É Yiezu zòn bie lé bà ñ ne: « Ìpe ñpíkírɔ sí bà ñmaà é yàá tè lé ké Dɔfĩn hẽnè é ben bòò mí. »

\s Yiezu é sìn é mí hómú àá mí vièró bòò è bie

\r Mat 17.22-23; Liike 9.43-45; Mariki 8.31-33

^{v 30} É Yiezu àá mí kèrán-zèbè é khie ló yón é cánkèa hò Kalile é van ló. É

Yiezu é den yí we ne nìnbíró dò é dũn lé vii le mí wi hũn wè; ^{v 31} iè mù le á hũn mí kèrán-zèbè è kèrán, é bie àá bé é ne: « Ò nìnbíró Yènú é be è bé máahú, è dé bé nìnbirìe níhí hũn, è bè bí é, ké pemù wihí bòn-bò-tĩ nín zòn, à vié. » ^{v 32} Ké piè kèrán-zèbè é den yá lè pe bienù mu jún è dũn wè; è bè lò é zán è bè diè ò n.

¶ Ò nìnbíró le jún é li é pò be le ké

¶ *Mat 18.1-5; Liike 9.46-48*

¶ ^{v 33} É Yiezu àá mí kèrán-zèbè é van dèu Kapereyayimu lóo. É bòo le é bé zòn wi lè zũnù hũn, é Yiezu é mí kèrán-zèbè è dienin ne: « Mù iè ñbùo è mí hũn wũaní lòn hò wũn lòn? » ^{v 34} É bé hĩe iè mù le é hó wũn lòn, é bé den hũn wũaní bán hũn é ne be dũn ó le é jún li é pò be le ké. ^{v 35} É Yiezu é síe kesí à vòn mí kèrán-zèbè píró àá niè-bè-ju mu à é bie àá bé ne: « Nìnbíró ké á we ne mí wé hán-dí, è bàaso è wé bé nìnbirìe bé-kui mén-dí àá pebè tòn-té. » ^{v 36} À khie é mò zĩncáahó dò é ben dĩnie pebè tíihú, à mò a é yòó dàa mí bãànì hũn, à zòn bie lé bà n ne: ^{v 37} « Nìnbíró ké á pere à pe zĩncáahó mu le bà ñmaà n niñ yèrè lòn, è mù iè ñpe kùuso é bàaso é perenin; à le é pere mi n, è mú yí ñpe niñ-dòonú á perenin, ké á lò biè é pere ò le é te mi é tɔre n. »

¶ Le é yí pí ké bòo é wi àá kie

¶ *Liike 9.49-50*

¶ ^{v 38} É Zán é zòn bie lé Yiezu n ne: « Kèránlò, ké meu nùún dò ké á bè ñpíkínìe è je kò yèrè lòn, é ké pɛ́ ne a bí wé mú wè, iè mù le á mí àá kie wè. » ^{v 39} É Yiesu zòn bie ne: « Mì bí pí è bie ne a bí wé mú wè, iè mù le é nìnbíró é yí dè yéréké bòo é yá wé niñ yèrè lòn, à é bĩní khũá é khíi yaa le wè. » ^{v 40} É nìnbíró le é yí pí ké bòo é wi àá kie. ^{v 41} È nìnbíró le ké á lé jummu miè n é mí jun, iè mù le é mí bòo é sè mi n, è nin khé mú lé miè n àá bò-bín ne bàaso é bèn yí pemù sàanín. »

¶ Níbébé kóte n è kò dàá bí wé bò-koohó

¶ *Mat 18.6-9; Liike 17.1-2*

¶ ^{v 42} « Ké nìnbíró dò é lé é bé pe zĩncáani mu le é dũmua sè mi n á dò é khon

hò Dɔfɪn wún, è mù bòo é hún tú bàaso vii è bè cé niuhú dè-behó piè fɔnù hún è mii ɔ té dé mú jun-behó hún. ^{v 43} Ké kó núnú é temu wòò lé è kò dàa wé bò-koohó, è kò búu lé; mù bòo é tú è kò ve zo le mekēni le yá vé hún àá nín-cóoní, àá bòo le é kò dàá kó nīhí bòn-bò-ju ké be ve mii kò è té dé cāamine hún, hò dūn le yáà hí hún. [^{v 44} Yón, é bé búá é yáà hí, è hò dūn é lò yáà hí mi wè.] ^{v 45} Ké lé ben iè kò zeñ é temu wòò lé è kò dàá khe ho Dɔfɪn wún, è kò búu lé; mù bòo é tú è kò ve zo le mekēni le yá vé hún àá zen-cóoní, àá bòo le é kò dàá kó zehí bòn-bò-ju ké be ve mii kò è té dé cāamine hún. [^{v 46} Yón, é bé búá é yáà hí, è hò dūn é lò yáà hí mi wè.] ^{v 47} È lè ben iè kò yìi é temu wòò lé è kò dàá khe ho Dɔfɪn wún, è kò mun lè; mù bòo é tú è kò ve zo Dɔfɪn bé-záanú hún àá yìi dì-cóoní, àá bòo le é kò dàá kó yìe bòn-bò-ju ké be ve mii kò è té dé cāamine hún. ^{v 48} Yón, é bé búá é yáà hí, è hò dūn é lò yáà hí mi wè. ^{v 49} É nìnbirìe bé-kùì é bé Bén koo hó dūn hún kèa bòo le é bé dàa wòò koo hó yémú hì díe hún.

^{v p} ^{v 50} Mù yémú é iè bòo le sãa; ké mú yémú é tĩmù é vó, è mì dè níbùo é wé é mú é dàá bĩní yí mí tĩmù? Mì lé ne mù yémú wé miè n, è mì kañ hún-wiè hún àá mì níkhí. »

\c 10

\s Bòo le é Yiezu é bie hò Yaamu yáakeró bòo

^v *Mat 19.1-12; Liike 16.18*

^{v p} ^{v 1} É Yiezu é khie ló yón, à khie van àá Zude pēhē hún, é van àá hó vūn le é bé wòò ne Zurudē san-cóoní lòn. É bé nì-zàamá é sìn bere koo bán lòn piè senù, á khie é bè kèrán àá Dɔfɪn bienù kèa bòo le á dàa wòò wé mú fúu. ^{v 2} É bé Farizēbe dè é bere lúwinie ò n, è bè é cè ne be è vī e mí kùrú biehí hún, é bé ò dienin ne: « Kìe làndé wún lòn, é béro é sūn dè bá húnu é je? » ^{v 3} É Yiezu biè zɔn é bè dienin ne: « À Moyiizi iè junù bienù dúso á lé miè n? » ^{v 4} É bé zɔn ne: « À Moyiizi é lé wún kie n ne béro é dè yaamu yáakeró vēhú é wí é lé bá húnu n, à é je a. » ^{v 5} É Yiezu zɔn bie lé bà n ne: « Mù iè mù le é mí tĩè é hie cèun á Moyiizi é dàa wé lé pe junù biènu mu sí é lé miè n. » ^{v 6} Ké hó dímíjé fi bánlén, é Dɔfɪn wó bé àá béro àá bá húnu. ^{v 7} « É sí iè mù pe temu lé, á béro é

dàá wòd bèn fùansí bá yàá àá bá nín, à é khíi ceḃán àá bá hǔnu, ^{v 8} é bépe bé nuunàà é wo é wé teke-cóoní. È bè wo bīnie yí niè-bè-ju, ké bé iè nì-cóoní. »
^{v 9} É nìnbírcó é yí fóbán à sanke mu bòo le é Dɔḃín é wó àá dì-cóoní wè. » ^{v 10} É bòo le é bé van zɔn wi le zǔnù hǔn, é Yiezu kèrán-zèbè é sǐn ò dienin mù yaamu yáakeró bòo hǔn. ^{v 11} É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Ké bércó é jɛu bá hǔnu à khie yan hě-ḃuè, è bè iè háa á é fé à ké bá hǔnu le á pě. ^{v 12} È hǔnu ké á pě bá bércó à van yan bé-ḃuè à iè bé-fé. »

↘ Yiezu é bè zīncāahē è dúbénin

↙ *Mat 19.13-15; Liike 18.15-17*

↘ ^{v 13} É bé nìnbirìe dò é van é dàá bé zīncāahē é dàa bɛre Yiezu vii ne a he bà ò; é bé kèrán-zèbè é khie é bāasiè mu è wǔaní. ^{v 14} É Yiezu é meu mù, é piè tī sīe hǔnà, á khie é bie àá mí kèrán-zèbè ne: « Mì fuansí bé zīncāahē ò ne bɛ ben niñ vii, mì bí si bɛ wè; iè mù le é bé nìnbirìe le é ke kèa bɛpe, iè pe é lé Dɔḃín bé-záanú bòo é sè nin. ^{v 15} Nin khé mú lé mie ò àá bò-bín ne nìnbírcó le yí tɛ Dɔḃín bé-záanú bòo kèa zīncāahó bòo sí, á yí dè yón é yá zɔ wè. » ^{v 16} À khie fó bé zīncāahē é yòó dàa mí bāanì hǔn, à wòd yòó bè mí níhí hɔrcó lòn, à dubea bà ò.

↘ Zu-fie pàamán dò bòo

↙ *Mat 19.16-30; Liike 18.18-30*

↘ ^{v 17} É bòo le é Yiezu é khie é mii mǐi hó wún, é nùún dò é van liè é ben lúsí mí nukún-yiè lòn piè híehó à ò dienin ne: « Kèránlɔ sāanù, mù iè níḃuò é ní fóbán è ò wé è dàá yí lé mekēnì le yá vé? » ^{v 18} É Yiezu é zɔn bie lé à ne: « Kó wie dàá nìn vé ne nì-sāanù? Nìnbírcó dò le sāa é mí ké Dɔḃín mí-dòonún é ben bòo mí. ^{v 19} Kó dǔ mu bòo le é Dɔḃín ne a nìnbírcó fóbán à wé lò: “Bí bé nìnbírcó; bí fé háa; bí kèmekɛ; bí búu búu è bè nìnbírcó dò lòn; bí khèní nìnbírcó è fé bòo; mēndē mì yàá àá mì nín.” ^{v 20} Á nùún é zɔn bie lé Yiezu ò ne: « Kèránlɔ Mù pe sí mí-kùì é nín wé è dàá mǐi niñ zīn-cemu fúu è ben dē zòonì. » ^{v 21} É Yiezu é yòó húie ò à weniè ò; à zɔn bie lé à ò ne: « Bò-cóoní dò ké wi yón iè pe é kó fóbán è kò bīní wé: ve yièní kó bòo le é kó dàa mí-kùì è lé màa bè fàntánbé ò, é kó é yí pàamánú hóohǔn. Ké pemù máahú, è kó ben bè niñ máahú. » ^{v 22} É mu

le á nùún é jé hí biehí mu, é piè híehó é yòó yáa á khie có ké piè tĩ é yáa iè mù le á ie pàamán cèun. ^v23 É Yiezu é yòó húie mí kèrán-zèbè le kírie mí ò é khienie à zɔn bie lé bà ò ne: « Mù hè lòn-biè é wí è bé pàamánbé è zɔ Dɔfin bé-záanú. » ^v24 É hí biehí mu é lé é bé kèrán-zèbè tĩe yòó yáa mí-kùì é Yiezu bĩnie zɔn bie lé bà ò ne: « Niò nìe, Dɔfin bé-záanú zɔn ló é lòn-biè wi dé. ^v25 Núkùmì nɔz khíi àá mísíímí kúú é wuawi pɔ pàamán nɔz Dɔfin bé-záanú hũn. » ^v26 É mú hè wokea yòokea bè kèrán-zèbè lòn é bé khie dièke bán ne: «Á wo iè wíeni é temu dè Bén fuen? » ^v27 É Yiezu é húie bè à zɔn ne: « Mù iè bòo le é nìnbirìe yí dè yá wé, ké hó Dɔfin pe de mù wé; iè mù le é bòo le é wé te Dɔfin viè é míne wè. »

^vp ^v28 É Pieri é zɔn bie lé à ò ne: « É kó húi, le iè kèpe é fùerèsí ké bòo mí-kùì ò è kè bere bò kò máahú. » ^v29 É Yiezu zɔn bie lé à ne: « Nin khé mú lé mie ò àá bò-bín: Nìnbíro le ke á fùerèsí mí zũnù ò tàá bá zèbè tàá bá híini tàá bá nín tàá yáa tàá mí nìe tàá mí mehẽ ò, òpe àá lé Ben-tĩnù yènsénín, ^v30 é bàaso é yí fúu yiè khĩminù hò pe zòni wihí mu le hũn: zĩhíe àá zèbè àá híini àá nínbè àá nìe, àá mehẽ, ké á lò biè é yí lé sè-jũ, ké yírí máahú, à é yí lé mekèni le é yá vé. ^v31 É bé nìnbirìe cèrìeè dò le é dú hó híehó hò zòni é Bén dí máahú, è bè cèrìeè dò le dú máahú zòni é Bén dí hó híehó. »

\s Yiezu sìn mí húmú àá mí vièró bòo è bie kèa yiè-hĩ-tĩnín

\v Mat 20.17-19; Liike 18.31-34; Mariki 8.31-33

^vp ^v32 É Yiezu àá mí mén-bèrìe é wo hũn wi ho wũn lòn é yòó vaá ve ho Zerizalemu, é Yiezu é hũn dú hó híehó. É piè kèrán-zèbè é hũn hũn yere, è bè le é bò pie máahú é hũn zánke. É Yiezu é khie vɔn mí kèrán-zèbè píru àá nìe-bè-ju é dàa khẽne khie van, à sìn é mù bòo le mii wé e ò è khé lé bà ò. ^v33 Á bie àá bé ne: « Le iè kèpe é yòó vaá ve ho Zerizalemu, á Nìnbíro yènú é be è yòó ve dé hó Dɔfin khén-dàariè hán-díe àá ó Moyiizi làndé kèránliè núnú hũn, è bè liè è bie ne a fóbán à bé, è bè khíi lé á bé nìnbirìe le mí lé Dɔfin wũn lòn; ^v34 è bàasiè mu é fé khíi yáake è khàaníkè kóo lòn è he àá hí nhùiehí é khíi bé. Ké pemù wihí bòn-bò-tĩnín zòn à é vié.

\s Zaaki àá Zãn bòo le bé hẽne Yiezu viè

↘ *Mat 20.20-28*

↘^{v 35} É Zebede niè Zaaki àá Zān é ßere lúwinie Yiezu n è bè bie lé à n ne: « Kèránlò ké we ne mu bòo le é ké è hēun kò vii é kó wé è lé kie n. »^{v 36} É Yiezu é zɔn bē dienin ne: « Mù iè níbùò é mi we ne n wé è lé mie n? »^{v 37} É bē zɔn bie lé à n ne: « Pēhú le ké kó ßere kò bé-záanú hūn, è kò lé ne ke juunáà á dō é kansí kó ndóonín à dō é kansí kó nímiinín. »^{v 38} É Yiezu zɔn bie lé bà n ne: « Mí yí dū mu bòo le é mí é hēun wè. Lè juñlén diè le tú àá hó sē-juí le nin ju é mí biè é dè bēn ju, íé ké lé lòn-biè le é bē è líiní mi hūn é mí biè dè bēn lí hūn? »^{v 39} É bē ne bē dè mù. É Yiezu zɔn bie lé bà n ne: « Mù é bɔn ké mí bēn ju àá lé sē-juí juñlén diè le é nin dàá ju, è bē lò bēn líiní mie lè lòn-biè le é bē è líiní mi hūn. »^{v 40} Ké mú ßen ké hó níkansí àá niñ ndóonín tàá àá niñ nímiinín, è mù yí npe é temu é lé wè; hĩ kanlénsíbè mu é Dɔfín é wookéa é b̀sí bē le é sãawi è bē teñ hí lòn è kañ bòo hūn. »^{v 41} É bē kèrán-zèbè píru sí ké é jé mú, é pebè tĩè é húnà Zaaki àá Zān n. »^{v 42} É Yiezu é vɔn bē bē-kùì à é bie àá bē ne: « Mí dū ké bē le é bē cēmènáa niè é wòò líí àá bē júnhēsìè é wòò vé pebè pekèa, è pebè ni-bēhē é lò wòò zéni bē pànké àá bē. »^{v 43} Ké mú yí f̀b́án è mù wé kèa mu mì tíihú wè; ò le ké á é cè ne mí wé ni-behó mì tíihú, à f̀b́án à wé mí tɔn-té. »^{v 44} È mì tíihú ké á dō é cè ne mí wé mí hán-dí, è bàaso è wé mípe mì-kùì wɔnù. »^{v 45} Iè mù le á nìnbíro Yènú é yí ßen è bē nìnbirìè è té tɔnló è lé nin wè; ké á ßere é mii té tɔnló è lé bē nìnbirìè n, à lé mí mekēni kèa sàanín è dàa fuení nìnbirìè cèrìèè n.

↘ **Mui d̀ wieníró Zeriko hūn**

↘ *Mat 20.29-34; Liike 18.35-43*

↘^{v 46} É Yiezu àá mí kèrán-zèbè é van dēu Zeriko. É bòo le é bē zɔn ló hó lóo hūn, àá bē ni-zàamá le b̀ pebè máahú, é bē ßen ló yú mui d̀ ké á kesí hó wún punù é hēnke; pie yèrè é bē ne Baritime, le iè Time yènú. »^{v 47} Á mui mu é jé è bē ne a iè Nazareti Yiezu temu é khíí, á húnà é bēnke é ne: “Davide Yènú Yiezu, mi niñ miinè.”^{v 48} É bē nìnbirìè cèrìèè é khie fĩ àá ó ne a hĩ; ké á den bīnie wokéa é bēnke cēun é bie ne: «Davide Yènú Yiezu, ní ne kɔ mi niñ miinè. »^{v 49} É Yiezu é ðí à zɔn bie ne: « Mì vi e ne a ßen. » É bē vɔn ò mui mu è bē bie lé à n ne: « Hiení kó tĩ, síe híiní, ò é kò ve. »^{v 50} Á mui é tévienié mí mùakú, à

hũn, é hĩni é yòó é Yiezu è bé. ^v13 Á meu nluunù dò ké lé vii é van ni, ké lé dāa jekèa; á ne mii ve húi ne bòo é mí bèn yí biè lè n. Á van lúwinie lè n, ké mú den wó jekèa mí-dòonún á tèrea iè mù le é nbinbi-tòró hanlò pèhú é jèun yí dẽ wè. ^v14 É Yiezu zɔn bie é lé lé nluunù mu n é ne: « Ne nĩbĩrɔ è bí bĩní dí kó biè è mi wè. » É piè kèrán-zèbè é jé mu.

\s Yiezu é bè b̀-̀yieniriè è je liení lé Dɔfĩn zũ-behó dānkò hũn

\r Mat 21.12-17; Lũke 19.45-48; Zān 2.13-22

^v15 É bé van dẽu Zerizalemu. É Yiezu é yòó zɔn lè Dɔfĩn zũnù dānkò, é zɔn é bè nĩbirie le é mù bòo è yiení yón àá bé le é yè yànló è je; à súukea bè le é hĩ màa è zèní tèbélíbbè àá bé le é bè nmaàbúo é yiení khúo é kóokaasí. ^v16 À yí fũansí ne nĩbĩrɔ dò è yí bòo dò è mii è dàá zò cánké hó Dɔfĩn zũnù dānkò è ve lé wè. ^v17 À khie é bè kèrán ké á é bie àá bé é ne: « Dɔfĩn é bie mí bienù vèhú hũn ne: *\qt « Nĩn zũnù é bé wòò bèn ve ne vii le é bé dāa nĩe bé-kui é wóo hẽun mi n hũn. »\qt** Ké mípe é den wó lé àá kẽmúa te-tànkònikelén zũnù. » ^v18 É Dɔfĩn khẽn-dāariè hán-díe àá Moyiizi lāndé kèránliè é jé mú, é bé é mù bòo le é be è wé è dàá yí Yiezu è bé è cè; ké bé den é ò zán iè mù le é bé nĩ-zāamá bé-kui é jekèa é té àá piè vii, piè kèránlò le á é lé bé nĩbirie n bòo hũn. ^v19 É bòo le é hó zĩihú é van dẽu, é Yiezu àá mí kèrán-zèbè é zɔn ló hó lóo hũn é ló có.

\s Lè nluunù le é Yiezu dānkénie é hɔn.

\r Mat 21.20-22

^v20 É pemù sí lé é tĩ yuñbín, é mu le é bé bò hò wũn é khíi, é Yiezu kèrán-zèbè é meu lè nluunù ké lé hɔn fúu é van síe dẽu mí nehí. ^v21 É Pieri é síe lienie mù bòo le é juhú wó n, á zɔn bie lé Yiezu n ne: « Kèránlɔ, húi, le nluunù lé é kó juhú dānkénie sí é hɔn. » ^v22 É Yiezu é zɔn bie lé mí kèrán-zèbè n ne: « Mĩ de sĩ Dɔfĩn. ^v23 Nin khé mú lé mie n àá b̀-̀bín ne ké nĩbĩrɔ é zɔn khé é lé lé pe búkie mu le n ne: “Bũn kóte è lé yón è khíi ve zɔ hɔ jún-behó hũn” ké bàasɔ é yí titike mí tĩ hũn, ké á dũmua sè àá b̀-̀bín ne mu bòo le é mí khé é bèn wé, é mú é wé é lé bàasɔ n. ^v24 É sí iè mù pe é n dāa é mù khé è lé mie n ne ké mí é Dɔfĩn è hẽunin ne hɔ lé bòo dò mie n, è mì de sĩ ne mí yú mú wó, é Dɔfĩn é wé mú é lé mie n. ^v25 Ké mí ben dĩ é Dɔfĩn è hẽunin, è bè nĩbirie le é

wó mie àá b̀-koohó bé-kùì é mí dé séwé́rí è lé nin, bòo le é wé è mì Yàá le yòó wi ho hóohũn è biè dàá dé séwé́rí è lé mie ò mì b̀-koohẽ bòo hũn. [^v26 Ké mí ben yàá dé séwé́rí è lé bé le é wó mie khon ò, é mì Yàá le yòó wi ho hóohũn é biè yá dé séwé́rí é lé mie ò mì b̀-koohẽ bòo hũn wè.] »

\s Yiezu p̀anké é lénlén?

\r *Mat 21.23-27; Liike 20.1-8*

\p ^v27 É Yiezu àá mí k̀erán-zèbè é sìn khùà b̀ere Zerizalemu. É mu le é Yiezu é vekesíke è khíi hó Dɔ́fín zũnù d̀ankò hũn, é Dɔ́fín khén-d̀aariè hán-díe àá Moyiizi làndé k̀eránliè àá bé Zuifuḃe ǹi-kíe é b̀ere lúwinie ò ò, ^v28 è b̀è é ò ò dienin ne: « Kó yú hó p̀anké yí é dàa é mù pe bòo le é kó é wé è wé? Ò iè wieni é te le òunù é lé kò ò é kó dàa é mù wé? » ^v29 É Yiezu é zɔ́n k̀óníe b̀è ne: « Ǹi b̀ie nin òie mie ò àá b̀-óoní ò; ké mí d̀èré mi k̀óníe, é nín z̀éní é le é te le òunù é lé mi ò é ǹi dàá é mù bòo mu le è wé. ^v30 Ò iè wieni é tie Zãn é tɔ́re ne a ben líníke bé ǹinbirie mù òumu hũn? Hò iè Dɔ́fín íee ké bé iè b̀è ǹinbirie? Nín jí àá mí vii. » ^v31 É bé khie van b̀ie b̀án hũn é ne: « Ké ké ne ho iè Dɔ́fín é tie Zàn é tɔ́re, á zó b̀ie ne ké wie dàa é yí de s̀i è ò? ^v32 É ké wo sũn zɔ́ b̀ie ne b̀e iè b̀è ǹinbirie tie tɔ́re íee? » È b̀è lò é b̀è ǹi-z̀aamá è zán iè mù le é bépe bé-kùì é dũmua s̀è ne Zãn iè Dɔ́fín b̀-háanírɔ́ àá b̀-óoní. ^v33 É bé zɔ́n b̀ie lé Yiezu ò ne: « Ké yí dũ wè. » É Yiezu é biè zɔ́n b̀ie lé b̀à ò ne: « É ǹpe biè yí nin z̀éní é le é te le òunù é lé mi ò é ǹi dàá é mù pe bòo mu le è wé wè. »

\c 12

\s Lè ẁi le é Yiezu é ẁè b̀è tɔ́n-té́riè ò le meken-jiì wi bòo hũn

\r *Mat 21.33-46; Liike 20.9-19*

\p ^v1 É pemù máahú, è Yiezu é khie é khé àá bé àá ẁa é ne: « Ǹún ò é hàarí fé òivén v̀iñi mí mún hũn, à wó hó kɔ́nló é kírie hò ò é khie f̀ò, à c̀é hó kún le é hó òivén ǹpiè é wòò f̀ún hũn, é tɔ́n lè núnkó zũnù le á b̀-hièrɔ́ é wòò kán hũn yón; à khie òó hó mún mu b̀è tɔ́n-té́riè ò núnú hũn ne b̀e teñ pelè bòo è húi, à có van ẁún lòn. ^v2 É mu le é hó bòo m̀iiró p̀èhú é van òũ, á ǹún mu é tɔ́re mí tɔ́n-té ò ne a ve mí mún tɔ́n-té́riè vii è ve fé mí hón vènù bòo è

dàá ben. ^v3 Ké bé tɔn-tériè é den van baá ò é han, è bè neun ò á khùá có àá mí nín-kíemàá. ^v4 Á mún bàaso é bĩnie tɔre mí tɔn-té buè. É bé van han ò é wĩmie jún è bè tòokea ò. ^v5 Á mún bàaso é bĩnie tɔre nì-buè; ápe é bé van bó; sí iè pe bòo le é wó àá ó mún bàaso tɔn-tériè cèrìèè. Bè han bè dò, è bè dò é bé bó. ^v6 Nìnbí-cóoní dò mí-dòonún é temu wo ké á pe mún bàaso mu víi: piè yènú le á we àá mí tĩ mí-kùí. Ápe iè pe á tɔre dàa víenie ne a ve be tɔn-tériè vii iè mù le á é lieníke à ne be bèn ve kànbi mí yènú. ^v7 Ké bé tɔn-tériè mu é van meú ò é bé khie bie bán hũn ne: «Le iè òpe le é te bá yàá kíe é bèn mìí; mì ben kè bí é, é hó mún é wo bòo é sì kie ò.» ^v8 È bè húnà baá ò yènú mu é bó, é mò van ló tévieniè hò kɔnló máahú. » ^v9 É Yiezu é zɔn bè òienin ne: «Á mún bàaso é wo é wé òbùò? Ò bèn hĩnĩ ben, é bèn bé bé tɔn-tériè mu à khíi lé hó mún tɔn-té bua ò. ^v10 Mí lò wo kèrea mù bòo le é hó Dɔfin bie mí bienù vèhú hũn. Hò bie ne:

*\q2 \qt « Lè sènlè le é bé zũ-teriè é lere tévieniè \qt**

*\q2 \qt É temu khùá wó lé sènlè le bòo hie, le te le zũnú é zènkèanin \qt**

*\q1 ^v11 \qt Núnso é temu ne mu wé kèa mu, \qt**

*\q2 \qt É mú iè bò-behó kè yìe hũn. »\qt**

^v12 É bé Zuifube hán-díe é cè ne bé baà Yiezu iè mù le é bé dũ ké lé pe wii le á wè é nè bè. Ké bé den é bè nì-zàamá è zán, é bé fùerèsí e ò è bè khie có.

\s Hĩ lànpoó le wóò sàaní è lé á Rɔmu bé-zu-behó ò bòo

\r Mat 22.15-22; Lũke 20.20-26

^v13 É bé Zuifube hán-díe é tɔre bè Farizíebe dò àá ó Erɔdi nìe dò ne be ve Yiezu vii, è ve vĩ e mí kùrú biehĩ hũn. ^v14 É bé van ò òienin ne: « Kèránlò, ké dũ ké mú iè bò-berà é kó wóò bie, ké kó yá nìnbíro dò è zán wè; Kó yàà kè nìnbiriè dò yìe wè, ké hó iè Dɔfin wũn é kó wóò kèrán àá bé nìnbiriè àá bò-bín. É mú sũn te mí yìe è kè wóò sàaní hó lànpoó è lé á Rɔmu bé-zu-behó? Ké fóbán è kè wóò sàaní hó íee ké ké bí wóò sàaní hò? » ^v15 Ké Yiezu den dũ pebè bòo le é bé tànkdniè bé hũn, a zɔn bie lé bà ò ne: « Mí wie dàa cè ne mí vĩ mi? Mì ve dàá hí màa vèn-zuú dò dàá ben ne í húi. » ^v16 É bé van dàa lè dò é dàá bere. É Yiezu é zɔn bè òienin ne: « Ò iè wíeni híehó àá wíeni yèrè é temu wi le lòn? » É bé ne a iè ò Rɔmu bé-zu-behó. ^v17 É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Ké

fǝbǎn è kò *wení Núnso* le iè kò *Dǝfǝn* àá kó tǝ mí-kùì, àá kó *mekēni mí-kùì*, àá kó *hécírí mí-kùì*, àá kó *pànké mí-kùì*. »\qt* ^v31 È lè *punù bienù* le *bǝnie sè* é iè lè le: \qt « *Kó fǝbǎn* è kò *wení mì níkonù kèa bò* le é kó *dàá we ko kùrú sèhú*. »\qt* *Dǝfǝn* *punù bienù* dò le *bǝnie pɔ hĩ* pe *bòn-bò-ju* sí é mí wè. » ^v32 Á *làndé kèránlɔ* é *zon* *bie lé Yiezu* ò ne: « *Kèránlɔ*, kò *bienù tĩ*. Mù *bò* le é kó *khé* é *bɔn*. *Núnso* é *temu* iè *Dǝfǝn mí-dòonún*, *Dǝfǝn* dò é *bǝnie míne ké hó* pe é *ben bò* mí. ^v33 É *nìnbírɔ* é *fǝbǎn* à *wení Dǝfǝn* àá mí *tǝ mí-kùì*, àá mí *hécírí mí-kùì* àá mí *pànké mí-kùì*; à *fǝbǎn* à *wení bá níkonù kèa bò* le á *dàá wè mí kùrú sèhú*. Mù pe sí é *bò tǝ bé bì-laasiè* le *wò* *fúà* è *cǝnì* è *lé Dǝfǝn*, àá *mú hēmù bò* àá mí *púnhè* le *wò* *lé Dǝfǝn*. » ^v34 É *Yiezu* é *meu ké á khé* *bò-dǝmunù bienù*, á *zon* *bie lé* à ò ne: « *Kò vii* é *yí ni* àá *Dǝfǝn bé-záanú wè*. » É *nìnbírɔ* dò é *yí bǝnì hiení mí tǝ* è *zo diè* ò ò àá *bò* dò wè.

\s Ì Kirisa iè wìe sǝn iè Davide hǝn yènù?

\r *Mat 22.41-46; Liike 20.41-44*

\p ^v35 É *mu* le é *Yiezu* é *khie* é *bè nìnbirìe* è *kèrán* àá *Dǝfǝn bienù* lè *Dǝfǝn zǝbèhó hǝn*, á *zon* *bè dienin* ne: « Mù *wo wìe á Moyiizi* *làndé kèránliè* é *dàá wò* ò ne a *Kirisa* é iè *Davide hǝn yènù*? ^v36 À pe *Davide míte* ò é *khé* àá *hó Dǝfǝn Heciri pànké* é ne:

\q1 \qt « *Núnso Dǝfǝn* é *bie lé niè Núnso* ò ne \qt*

\q1 \qt *Ben Síe kansí niè nídonún*, \qt*

\q1 \qt *Nin lé* è kò *zúkúsiè* è *wé kó zehí bènlén wànlè*. »\qt*

\p ^v37 Á *Davide míte* ò é *wo* é ò *Kirisa* è *vé* ne mí *Núnso*; á *wo wìe* *dàa* *dè* é *bǝnì khíi wé piè hǝn yènù*? » É *bé nìn-bízàamá* le *dǝ* é *piè bò* è *jí* é *hè* *we* *béte*. »

\s Yiezu é bie àá bé nìnbirìe ne be pe béte bò àá bé làndé kèránliè

\r *Mat 23.1-36; Liike 20.45-47*

\p ^v38 É *mu* le é *Yiezu* é *bè nìnbirìe* è *kèrán*, á é *bie* àá *bé* ne: « Mì pe *míte* *bò* è *bí wé kèa* ó *Moyiizi* *làndé kèránliè* wè. *Bè* *we hĩ tǝ-bèhè* *zonlɔ* è *dàá múake khíi*, è *bè nìnbirìe* *den fòoníke hĩ fóhí hǝn*. ^v39 *Bè* *ben van* *bè Zuifu* *bè níkoobánlòn zǝhíe hǝn*, è *hĩ hán wànlàa* iè pe é *bé* *we* é *wò* *ve kansí lòn*, è *bè*

ben van hĩ sėhĩ hũn,   hĩ te b anıl n w nl a i  pe   b  w . ^{v 40} B  m -h a zĩhĩe   b  te   w d dı mı-kui; k  b  l  den ben b  h un D fın,   b  temu dıđn h un mı, b o le   w    b  nınbirie   mi b .   mu pe sı b o hũn,   D fın   b n v  peb  nek a c un. »

\s M -h nu f nt n d  h m  b o

\r *Liike 21.1-4*

\p ^{v 41}   Yiezu khie van kesı l  b nwi  le   b  nınbirie   w d ben k o hı h m  m a hũn   l  D fın hıeh ,   b  nınbirie b o le   b  d a   hı m a   k o y n   hıi.   p am nb  c r  e   w d ben k o hı m a b -kui. ^{v 42}   m -h nu f nt n d    bi  van b re   ben k o w -z b  b n-b -ju d  le h  y  yı b o d  n h uu. ^{v 43}   Yiezu   z n v n mı k r n-z b      bie  a b  ne: « Nin kh  m  l  mie n  a b -bın,   pe m -h nu f nt n mu le   koo p nie b pe le   b re koo hı m a l  b nwi  hũn b -kui. ^{v 44} I  m  le   b pe b -kui b o le   b  b re koo   yı b o d  peb  vi w . K   pe  a mı f nt nmu mı-kui, i  pi  b o le   d a mı-kui   b re l ; m  i  pi  b o le   hı mii d a dıđnı mıte mı-kui   m    b re l .

\c 13

\s Yiezu   Zerizalemu D fın z -beh  w ar  b o   bie

\r *Mat 24.1-2; Liike 21.5-6*

\p ^{v 1} B o le   Yiezu   z n l  l  D fın z n  hũn,   pi  k r n-zu  d    khie   bie  a     ne: « K r nl , hıi hı pe sınn  mu le b aker  h , hıi l  pe z n  le t n dı s ar  h ! » ^{v 2}   Yiezu   z n k đnıe   ne: « K  loo le pe z -beh  le   t n dı?   s nl    y  b n dıđn b  nıkon  s nl  l n w ; h  mı-kui   b n b uke   khıi sıe. »

\s Hı L n-bu  fi b nl  b o

\r *Mat 24.3-14; Liike 21.7-19*

\p ^{v 3}   Yiezu   van y o kesı hı Olive vıđnı b ki  l n   s s a l  D fın z -beh .   Pieri  a Zaaki  a Z n  a Andere le wi y n  a   b -d on n     dıenın ne: ^{v 4} « Z nı l  p hı le   m  pe b o mu   mii w  hũn   l  ke n; m  i  nıb o   temu mii z nı pem  jun  ve tınl n? » ^{v 5}   Yiezu   z n bie   l  b  n ne: « Mı b b  mıte n ne nınbıro d    bı kh nı mie   yıđn w . ^{v 6} I  m  le   nınbirie bı-kui   w o b n

híní ben niè yèrè lòn, è hórɔ é wóo bèn bie ne mípe é temu iè ò pe Krisa. É bé bèn khèníke nìnbirìe cèrìèe é yínin. ^{v7} Pèhú le ké mí ben é hĩ hĩe le é té lúwi miè n bòo è jí, è mì lò é hĩ hĩe le van é té vii ni bòo è jí, è mì bí ne mi hũn è yen wè; iè mù le é mú pe sí fóbán è mù wé, ké mú pè jèun yí dí míjé vénlò wè. ^{v8} É dàa niè dò é wóo bèn híní é khíi té hĩ hĩe àá dàa niè dò, è bé-záanú dò é híní é khíi té hĩ hĩe àá bé-záanú dò, è hĩ vuò dò é lé súsùnù é wóo bèn ve zèké hũn, è hĩ hĩn-bèhè é wóo bèn kań. Mù bèn òn kèa ie le sè-jíi le é hũnu le tenlò òu é wòò sènèhàá yí. ^{v9} Ké mú ben ké mípe, è mì bébé míte n sàaní iè mù le é bé wòò bèn dàá miè é dàá ve hĩ liè lènlén vuò hũn, è bè wòò bèn nàa miè bè Zuifube níkoóbánlòn zĩhíe hũn, è bè wòò bèn ve miè bè pànké bàasiè àá bé bé-zèbè yíe npe yènsénín, bòo le é wé è mì yí niè bòo é khé è lé bà n. ^{v10} Ké è dí mú bòo mí-kùì híehó, é lé Ben-tĩnù é fóbán è lè buie è lé bé dàa niè bé-kùì n vé. ^{v11} Ké bé ben baakea miè é dàá vaá ve ho tĩe mínlén, è mì bí ne mi hũn è yenke mu bòo le é mí bèn ve bie lòn wè; ké pemù yìi hũn, è hĩ biehi le mii bie iè hĩ le é Dɔfĩn é bèn lé miè n, iè mù le é hí yí mii lé àá mí vii, ké hó iè hò Dɔfĩn Heciri é te hĩ bèn lé miè n. ^{v12} É nìnbírɔ é wòò bèn lé bá zuú ne be fé bé, è yàá é wé mú bà nímaà àá mí yènú; è bè zèbè é wòò bèn híní é pí bá niè bòo é bè é lé bé ne be fé bé. ^{v13} É nìnbirìe bé-kùì é bèn hán miè npe yènsénín. Ké á le é hò mí hũn fúu é van víenie, é bàaso é fuen. »

↘ Nì-sūmúì b̀-̀làn-wé

↙ *Mat 24.15-28; Liike 21.20-24*

↘ ^{v14} « Pèhú le ké mí ben van loo ɔpe le é bé wòò ne “nì-sūmúì b̀-̀làn-wé” ké a wi le vii le á yí fóbán à kan hũn, (ne a le é mù pe bòo le è kèrán è jí mú sàaní!) É pemù yìi hũn, è bè le wi ho Zude pèhè hũn è zè yòò ve àá hí búkùo vii, ^{v15} à le é yòò wi ho lòo hũn è bí bie ne mii síe ɔ mí zũnú, è ɔ mii òiè dò yón vé wè; ^{v16} à le é van wi mí mún hũn è bí bie ne mii khúá ben mii mí mùakú vé wè. ^{v17} Hĩ wihí mu ɔ hũn, è mù bèn hièní bé háa le pónie é wi lòn àá bé le niè é yìè n. ^{v18} Mì hẽun Dɔfĩn bòo le é wé è mù pe bòo mu è bí wé mùn-tièní yìi hũn wè. ^{v19} Iè mù le é pemù yìi hũn, è bè nìnbirìe é lòn bèn be cèun; lè lòn-biè le bèn wé bà nímaà é jèun yí wé yí mi wè, àá bòo le é Dɔfĩn dàa mé hó dí míjé fúu è ben ò zòni, è lòn-biè le é bĩní yí lè n é yá bĩní wé

wè. ^v20 Ké mú hún yí mú le é Núnso é lere hĩ wihí mu jumù n, é nìnbíro le é hún dè é fuen é yá wé wè; ké á lere hĩ n bè nìnbirìe le á muié ne be bòo è sǐ mí n bòo hún. ^v21 Ké nìnbíro é ben yú mie n à ne: “ò Kirisa é wi húnún tàá à wi húnnyéniń” è mì bí de sǐ bàaso n wè. ^v22 Iè mù le é pemù yìi hún è bè búo krisabe dò àá bé búo Dofin b̀-háanírìe d̀ é bèn síe híńí. Bè wòd bèn wé mú yéréké bòo è bè é miníke mu bòo, bòo le é wé le ké mú dàa hún wé yínín, è hèrí bè pe nìnbirìe le é Dofin é muié é bé dàń è fińí. ^v23 É mí wo bébé míte n sǎanı, n lò wo sènèhà khé mú bòo mí-kùì é lé mie n.

¶ Ò nìnbíro Yènú khùá benló

¶ *Mat 24.29-31; Lüke 21.25-28*

¶ ^v24 É hí pe wihí mu so hún, ké lé lòn-biè é ben van khie vó, é lé wurù é bèn yòó wé síbírú, è lè ǹpíihú é yá lé mí ǹpiemu wè; ^v25 è hĩ ǹpíinàwuò é bèn yòó lé hí hóohún é kùenke é síe, è hĩ pànkéa le yòó wi hĩ hóohún é bèn yòó zèke. ^v26 É bé nìnbirìe den wo bèn mi e nìnbíro Yènú ké á é ben hĩ dùndùò lòn hò pànké béhó hún àá lé yèn-behó hún. ^v27 À den wo é t̀nke bè melekebe é viení lé súsùnù mí-kùì lòn, ne be ve vé be nìnbirìe le é Dofin muié è ben kóo bán lòn lé súsùnù fi bánlén fúu è khíi ve dẽ pelè vénlén. »

¶ Lè nluunù kèránló le é lé lé bòo

¶ *Mat 24.31-35; Lüke 21.29-33*

¶ ^v28 « Mì húi lé nluunù sǎanı, è mì dún hó kèránló le é lé é lé mie n jún; pelè ínèhẽ é ben van yòó é kùkúke, ké pelè jekèa é síe é sè, è mì dũ ké lé yièhún é lúwi. ^v29 É sí iè mù pe temu lé ké mí biè ben van loo mu pe bòo so sí ké mú é wé, è mì dún ké á nìnbíro Yènú é ben lúwi le zǐnù n. ^v30 Nin khé mú lé mie n àá b̀-ńín ne bé pe zońí nìe bé-kùì é yá ben híke é vé, búrosí è mù pe bòo mu é wó vó. ^v31 Hóohún àá lé súsùnù é ben khíi, ké niń biehí é pe yá khíi yá mi wè. »

¶ Dofin mí-dòonún é temu dũ hò bòo mí-kùì vénló pèhú

¶ *Mat 24.36-44*

¶ ^v32 « Ké mú ben ké lé wurù àá lé pèhú le é mú pe bòo mù é mii dàá wé, è

nìnbírcò dò le dũ mu é míne wè; bè hóohũn melekebe é yí dũ mu, hèrí ò Yènú kùusɔ é yí dũ mu wè; ò Yàá mí-dòonún é temu dũ mu. ^{v 33} É mí bébé míte ò è mì piení mí yie iè mù le é mí yí dũ ho pèhú mu dēnló wè. ^{v 34} Mù bèn lébán àá nìnbírcò dò le ló vaá ve wú lòn, á zɔn ló mí zũnù hũn, à lé lé mí tɔn-tériè ne be ten bò è húi, à sankea hò tɔnló é léke bà ò, hórcò àá mí hón, à bie lé á zĩnù hìercò ò ne a piení mí yie. ^{v 35} É mí piení mí yie iè mù le é mí yí dũ le pèhú le á zũnù bàasɔ é mí dàa ve khùá ben wè; mù bèn wé zĩhú íée, mù mii wé sínèhèn íée, mù mii wé kòbé-wíe íée tàá yúnbín íée mí yí dũ wè. ^{v 36} É mí bébé míte ò hèri ke á van khùá bere fùa fùa, à bí ben yí miè ò ké mí dũmua wè. ^{v 37} Mù pe le é nín bie àá miè iè mipe mì-kùì é nín mù khé è lé nin: Mì piení mí yie. »

\c 14

\s **Zuifube nì-kíe é Yiezu baàró wún è cè**

\r *Mat 26.1-5; Liike 22.1-2; Zān 11.45-53*

\p ^{v 1} Mù wo hàarí ké wihí bòn-bò-ju è lè Nyíewèlòn sérí àá hó búru le é je-fini mí hũn sérí é dē. É Dɔfin khén-dàariè hán-díe àá ò Moyiizi làndé kèránliè é mù bòo le é be è wé é dàá tánkòní baà Yiezu è bé è cè. ^{v 2} É bé é bie bán hũn ne: « Ké yí dè mù yá wé lé sérí zòn wè, ké dàa bòo mí é bé nì-zàamá é khiení lé viì. »

\s **Húnu dò é yuró le tũnù tĩ è kóo Yiezu lòn**

\r *Mat 26.6-13; Zān 12.1-8*

\p ^{v 3} Yiezu é hàarí van wi Betani lóo hũn, ò Simɔn le iè ò bèré zũnù hũn; é mú le é bé dí, é húnu dò é van bere ben zɔn, ké á dàa sènlè bùe dò le tú àá yuró le tũnù tĩ le yàamu é hie cèun, le wòò lé lé vɛn-cíi ò dò le yèrè é bé ne naare. Á ben wúa lè bùe mu, à kóo hò yuró mu Yiezu jún lòn. ^{v 4} É bé nìnbirìe le hũn wi yón, é bé dò é hè yí wení béte wè, é bé khie bie bé jihíe hũn bán tíihú é ne: « Hò pe yuró le tũnù tĩ sí yáakeró jún é wo iè mu búso? ^{v 5} Hò hũn dè é yiení é pɔní denie* khíe-tĩ é khíi lé màa bè nì-kherà ò. » È bè wo fi àá húnu mu. ^{v 6} Ké Yiezu den zɔn bie lé bà ò ne: « Mì fùansí é húnu mù ò. Mí wie dàá é ò tiení? Mù iè bòo le sãa á wó àá mi lò. ^{v 7} Bé fàntánbé é wi yón fúu àá miè lò; é mí dè

bũupé é dé àá bé pēhũ le é mí we hũn; è ñpe é yí nin kań yón àá miε fúu wè.
 ʋ⁸ Mù bòo le á dè é wé iè pe á wó. À kóo hò yuró le tũnù tĩ niñ tekeà lòn é
 sènèhà wóokea hĩ é dàa é pe hĩ wũnló è hiè. ʋ⁹ É nin khé mú lé miε ñ àá b-
 bín ne vii íée vii le é lé Ben-tĩnù é wóo bèn ve buie hũn hò dí míjé mí-kùì hũn,
 á pe hũnu mu le bòo le á wó é biè é wóo bèn liení é yí é bie.

\\s **Zudasi é we mii dé Yiezu bè khén-dàariè hán-díe núnú hũn**

\\r *Mat 26.14-16; Liike 22.3-6*

\\p ʋ¹⁰ Á Zudasi Isikarioti le iè pe Yiezu kèrán-zèbè píru àá niε-bè-ju dò é van
 yú bé Dɔfĩn khén-dàariè hán-díe é mii dé Yiezu pebè núnú hũn. ʋ¹¹ É mu le bé
 jé piè bienù wó, é bé wenie béte cèun, è bè ne be è lé màa ò ñ. Á Zudasi é wo lè
 yì dò è cè é mii dàá dé Yiezu pebè núnú hũn.

\\s **Yiezu é lè Nyiewèlòn sérí díe è dí àá mí kèrán-zèbè**

\\r *Mat 26.17-25; Liike 22.7-14, 21-23; Zǎn 13.21-30*

\\p ʋ¹² É hó búru le é jε-fĩni é mí hũn sérí hán wurù zɔh, le iè lè wurù le é bé
 wòo dàá fũa le Nyiewèlòn sérí pi-zàani, é Yiezu kèrán-zèbè é ò dienin ne: « Hò
 iè yí é kó we ne ke ve sésé lé Nyiewèlòn sérí díe hũn è lé ko ñ? » ʋ¹³ É Yiezu é
 khie tɔre mí kèrán-zèbè niε-bè-ju dò à bie lé bà ñ ne: « Mì lan ve zɔ ho lóo hũn
 é mí bèn ve sí nĩnbĩrɔ dò ké á tiè jumu bòonù, è mì bè piè máahũ. ʋ¹⁴ Ké á
 ben van zɔn zũnù le, è mì ve zɔ bie lé á zũnù bàaso ñ ne a Kèránlɔ ne le zũnù
 le é mii dí lé Nyiewèlòn sérí díe hũn àá mí kèrán-zèbè é wi àá yí? ʋ¹⁵ Á bèn
 yòó zéńí lé núnkó zũ-behó dò le séséa wó miε ñ. È mì sésé hó Nyiewèlòn sérí díe
 yón è lé kie ñ. » ʋ¹⁶ É bé kèrán-zèbè é có van zɔn hò lóo hũn, é van zɔn yú mú
 bòo mí-kùì kèa bòo le é Yiezu dàa khé mú é lé bà ñ, é bé séséa lè Nyiewèlòn
 díe yón.

\\p ʋ¹⁷ É bòo le hó zĩihũ é van dɛu, é Yiezu é van bòbán àá mi kèrán-zèbè píru
 àá niε-bè-ju é dàa bεre. ʋ¹⁸ É mu le é bé kesí é dí, é Yiezu zɔn ne: « Nin khé
 mú le miε ñ àá b-
 bín ne mipe le é dí àá mi, á dò é mii dé mi bè nĩnbirìe núnú
 hũn. » ʋ¹⁹ É bé kèrán-zèbè tiε é yòó yàa mí-kùì é bépe àá bé ni-cóohẽ é ò
 diekenin ne: « É mú wìe iè ñpe? » ʋ²⁰ É Yiezu é zɔn bie lé bà ñ ne: « Mù iè
 mipe píru àá niε-bè-ju hũn, á dò; à le é páaníe zɔn é mí núnú è dé àá mi lè díe

diè hũn. ^v21 Mù é bòn ké á nìnbírw Yènù é fóbán à hí ké à bòo le é mú dàa wé
pie bòo hũn. Ké á nìnbírw le é ti e é dó bé nìnbirìe núnú hũn é pe yìi bèn mi
mu. Ké bàaso yèré hũn yí te é bòo tú. »

\\s Núnsɔ hómú àá piè vièrɔ bòo lieníkerɔ díe bòo

\\r *Mat 26.26-30; Liike 22.14-20; 1Kor 11.23-25*

\\p ^v22 É bòo le é bé é dí, é Yiezu é mò hò bùrú, à dó Dɔfín berike à yòò
bùenkea hò é khie lé mí kèrán-zèbè n à bie lé bà n ne: « Mì fé è mì lè, hò iè nìn
tekeà. » ^v23 À bñie khie mò hò bɔ-juriè, à sìn dó Dɔfín berike à khie lé hó bà n
é bépe bé-kùì è junke. ^v24 À bie lé bà n ne: « Le iè nìn cãani, hò Dɔfín junù
kiè cãani le kóosí bé nìnbí-kui yènsénín. ^v25 Nin khé mú lé mie n àá bɔ-bín ne
n yá bñí ju òvén hùúu fúu è ve dē lé wurù le é nin dàá ju hò òvén-fiè hò
Dɔfín bé-záanú hũn. » ^v26 É bé khie bó hó sérí yánbéhí, è bè hũnà kãa lè Olive
vìinì búkiè.

\\s Yiezu é bie ne Pieri bèn pí mí

\\r *Mat 26.31-35; Liike 22.31-34; Zãn 13.36-38*

\\p ^v27 É Yiezu é zɔn bie lé mí kèrán-zèbè n ne: « Mìpe mì-kùì é bèn fùansí mi
n iè mù le é mú wé hó Dɔfín bienù vèhú hũn ne: \\qt « *N bèn lí é pi-sierɔ n è bé, è
bè pirie è zè é saake.* » \\qt* ^v28 É Yiezu bñie zɔn ké sñie ne: « Ké n ben viè é ló
yìi le hũn, é nín dí mí híehó é ve ho Kalile. » ^v29 É Pieri é zɔn bie lé à n ne: «
Hèrí ké bépe bé-kùì é be zè è bè ké kɔ, é npe é yá zè nin ké kɔ wè. » ^v30 É Yiezu
é zɔn khé lé à n ne: « Nin khé mú lé kɔ n àá bɔ-bín: hò pe zòni súnúhú le, á
kòbìe é yá bèn wírí yie-hì-ju búrsí è kò pé yie-hì-tí ne kó yí dũ mi wè. » ^v31 É
Pieri é bñie zɔn bie sñie é ne: « Hèrí ké n yèré fóbán è n hí àá kɔ, é n yá pí é
bie ne n yí dũ kɔ wè. » É bé kèrán-zèbè sí ké bé-kùì é biè khie bie kèa mu.

\\s Yiezu é Dɔfín è hẽunin lè vii le é bé wòò ve ne Zetisemani hũn

\\r *Mat 26.36-46; Liike 22.39-46*

\\p ^v32 É bé khie có van vii dɔ le é bé wòò ve ne Zetisemani; é Yiezu é khie bie
lé mí kèrán-zèbè n ne: « Mì síe khansí hùnún ké npe é van é Dɔfín è hẽunin. »
^v33 À khie fɔ Pieri àá Zaaki àá Zãn é bòbán àá mí; piè tũ è hũn yòò yáa, è hĩ

hũn-yenkeà é lò hũn yòó ò baà. ^{v 34} Á zɔn bie lé bà ò ne: « Niñ tĩ é hẽ yáa cẽun, niñ húmú é wo dẽu. É mí dìń hũnún è mì piení mí yie. » ^{v 35} À khie khẽne van fĩi à kùere síe lè súsùnù lòn é síe é Dɔfĩn è hẽunin ne ké mú hũn dè é wé yínin, è lè pe lòn-biè pẽhú mu le é mí bí ve zɔ hũn wè. ^{v 36} À é bie ne: « Kie Yàá, kó dè bò mí-kùi é wòó wé; é lé pe lòn-biè juńlén diè le é kó khẽú viení è kò ké mi. Ké hí mí-kùi hũn, é npe tĩ bò è bí wé, ké kópe kò hón è temu wé. » ^{v 37} À khie khũa bere bè kèrán-zèbè niè-bè-tĩ vii, é ben yú bé ké bé dũmua é vũa, á zɔn bie lé Pieri ò ne: « Simɔn, kó dũmuá? Kó yí dàn kó yie é yí piení lé pe pẽ-cíi mu le hũn? » ^{v 38} Mì piení mí yie è mì hẽun Dɔfĩn bò le é wé ké Sitũane ben mii hàaní mie, à bí yí mie ò wè. Mì heciri é we mii wé mú bò-tente, ké mí tekèa é temu pànké mí wè. » ^{v 39} À sɛn khie khẽne có é van hẽne Dɔfĩn, é bie mù pe bò-cóoní mu. ^{v 40} À sɛn khie khũa bere é ben yú bé ké bé dũmua iè mù le é mú demu é hè pɔ be. É bò le é bé è bie lé à ò é bé hè yí dũ wè. ^{v 41} É mu le á van khũa bere kèa yie-hĩ-tĩnín, á zɔn khé lé bà ò ne: « Mí péwi dũmua é vũnín? Mù hè wo baà kèa mu! Lè pẽhú é wo dẽu, á nĩnbíro Yènù é bé dó bé bò-kɔn-wériè núnú hũn. » ^{v 42} Mì síe híni ne ke lan! Ò le é mii dé mi pebè núnú hũn é bere dẽu! »

↘ Yiezu baàró bò

↘ *Mat 26.47-56; Liike 22.47-53; Zãn 18.3-12*

↘ ^{v 43} É Yiezu é ɲeun yí bie vé wè, à Zudasi le iè piè kèrán-zèbè píru áá niè-bè-ɲu mu dò é ben dẽu, ké á bòbán áá bé ni-zàamá le dàa hí khẽn-tóhí áá hí núbúà, le é bé Dɔfĩn khẽn-dàariè hán-díe, áá ó Moyiizi làndé kèránliè áá bé ní-kíe é te tɔre. ^{v 44} À pe Zudasi le é tie Yiezu mii dé bé ni-zàamá núnú hũn é den sènéhà bie lé bà ò ne a nĩnbíro le é mí é mii ve fɔnóní kekerè é iè òpe, è bè wo baà ò è bébé nin è dàá lan. ^{v 45} É bò le á Zudasi é van dẽu lòo à van lúwinie Yiezu ò à ne: “Kèránlɔ!” À zɔn siè ò mí bǎanì hũn. ^{v 46} É bé nĩnbirìe le bòbán áá ó é wo khie koo Yiezu lòn é baà. ^{v 47} É bé le é hũn wi yón á dò é zɔn vua mí khẽn-tónú à yòó cẽne à khẽn-dàarɔ wì-behó tɔn-té, é búo piè ɲekẽhú é khie sienie. ^{v 48} É Yiezu é zɔn bie lé bà ò ne: « Mí dàa hí khẽn-tóhí áá hí núbúà é dàa mi ben baà mi kèa bò é n iè kẽmí-bíe! » ^{v 49} Wihí mí-kùi hũn, è ò hũn wi mi tĩihú, é wòó kèrán bé nĩnbirìe áá Dɔfĩn bienù lè Dɔfĩn zũnu hũn, é mí yí baà

mi wè. Ké mú wó kèa mu, è mù bòo le é Dɔfɪn é khé mí bienù vèhú hũn è dàá punu tí. » ^{v 50} É pie kèrán-zèbè bé-kùì é wo zò è bè ké á. ^{v 51} É zu-fè-cî dò é hũn bò Yiezu máahú, ké á wó pɔnkò-núnú dò mí-dòonún á híe. É bé khie é be è baà ò. ^{v 52} Á fùerèsí mí pɔnkò-núnú ò á zò có àá mí teke-khiemáà.

¶ Zuifuɓe hán-díe é Yiezu liè è lè

¶ *Mat 26.57-68; Liike 22.54-55, 63-71; Zān 18.13-14, 19-24*

¶ ^{v 53} É bé dàa Yiezu é dàa van ò Dɔfɪn khén-dàarɔ wì-behó yíe. Búrɔsí è bè khén-dàariè hán-díe àá bé nì-kíe àá ɔ Moyiizi làndé kèránliè é hũn van koo bán lòn yón. ^{v 54} É Pieri é bò Yiezu máahú ké á vii é van ni fúu é van zɔn ò khén-dàarɔ wì-behó dánkò, é van zɔn kesí é hò dũn è weni àá bé zũ-hìeriè. ^{v 55} É bé khén-dàariè hán-díe àá bé pe Zuifuɓe liè lèriè le ké bé-kùì é mù bòo le é be è wé è dàá bé Yiezu è cè, ké bé den yá mù yí wè. ^{v 56} É nìnbirìe cèrìe é den é Yiezu punù è búuke, ké bé lò den yá jí bán pemù lòn wè. ^{v 57} É bé dò é síe hũnà dĩ è bè é piè punù è búuké é ne: ^{v 58} « Ké jé ké á bie ne mí bèn wua le pe Dɔfɪn zũnù le bé nìnbirìe é tɔn, ké wihí bòn-bò-tĩ hũn è mì é khíi te dè-buè le é nìnbirìe níhí é yí ten yí te wè. » ^{v 59} Hèrí mù pe sí lòn ké pebè punù den pé yí dì-cóoní wè. ^{v 60} É Dɔfɪn khén-dàarɔ wì-behó é síe hũnà bè pe le koo bán lòn tíihú é Yiezu dienin ne: « Kó híe é yá bòo khé? Mu iè níbuò é bé pe niè mu le é bie ne kó wó? » ^{v 61} É Yiezu é dú mí punù à ké á. Á khén-dàarɔ wì-behó mu é sìn zɔn ò dienin ne: « É kó iè wiè iè ò pe Kirisa, hò Dɔfɪn le é ké é bàanínin Yènú? » ^{v 62} É Yiezu é zɔn kóníe ò ne: « Ũun, nín òpe. É mí bèn mi e nìnbíro Yènú ké á kesí hó Dɔfɪn pànké baaɔ ndóonín, è mì lò bèn mi e ké á é ben hĩ hóohũn dùndùó lòn. » ^{v 63} Á khén-dàarɔ wì-behó é yòó khàa mí pɔnkòrɔ à zɔn bie ne: « Ké bìe sũn bĩnie mèkóo wi è kè jí nìnbíro dò bòo le á mii bie? » ^{v 64} Mí wo jé ké á hò Dɔfɪn tòoke lò! É mí ne werè? » É bépe bé-kùì é ne a fóbán àá hómú. ^{v 65} É bé dò é zíníkea é khie é khàaníke è kóo piè lòn, è bè yòò bún piè híehó ò è bè kunkè bé níhí è bè zɔ lí è ò, è bè den bie lé à ò ne a dũnke a le é ti e é lúnin. É bé zũ-hìeriè é khie fɔ á é khie van é kikiè è láake.

¶ Pieri é pé é ne mí yí dũ Yiezu wè

¶ *Mat 26.69-75; Liike 22.56-62; Zān 18.15-18, 25-27*

\p ^v66 Pieri é hũn van síe wi ho dánkò fii hũn. Á khě́n-dàarɔ wì-behó tɔn-té hũnu dò é van bere. ^v67 Á ben meu Pieri ké á hò dũn è weni, á húie ò à zɔn bie lé à ñ ne: « Kòpe lò biè hũn wi àá ò pe Nazareti Yiezu. » ^v68 É Pieri zɔn pé à ne: « Ñpe yí dũ dé, kò bòo sí é kó é bie é ñ yí dũ jún wè. » À zɔn ló hó dánkò hũn é van ló dĩ àá zĩnù. [É kò-bíe dò é zɔn wũamaa.] ^v69 Á tɔn-té hũnu mu é meu ò á sɪn zɔn bie àá bé le dĩ é ne: « Ì pe nùún mu le bòo é sè bé pe nìe mu sɔ ñ. » ^v70 É Pieri sɪn zɔn pé. É pemù nífí, è bè le é dĩ yón é biè zɔn é bie àá ó ne: « Kòpe é pe wo bòo é sè bé pe nìe mu sɔ ñ àá b̀-́bín iè mù le é kó ie Kalile biè. » ^v71 É Pieri é zɔn b́nke ké à wíike é ne: « Ì pe nùún le é mí bòo bie é ñpe hè yí dũ wè. » ^v72 É pemù lòn, á kò-bíe é zɔn wũamaa kèa yìe-hĩ-ju; é Pieri é den síe lienie Yiezu bienù le á hũn khé lé à ñ ne a kò-bíe yá b́n wírí yìe-hĩ-ju búrɔsí à pé yìe-hĩ-tĩ ne mí yí dũ mí wè. Á wo khie é wírí.

\c 15

\s Bè d̀a Yiezu é d̀a van ò Kuvereneri Pilati vì

\r *Mat 27.1-2, 11-14; Liike 23.1-5; Zãn 18.28-38*

\p ^v1 É yuñb́n dùdù é bé khě́n-dàariè hán-díe àá bé Zuifuɓe nì-kíe àá bé làndé k̀ránliè àá bé pe Zuifuɓe liè lèriè le ké bé-k̀i, é ló koo bán lòn hĩ liè lènlén, è bè khie can Yiezu é d̀a van lé á Kuvereneri Pilati ñ. ^v2 É Pilati é van ò d̀enin ne: « Kó iè bè Zuifuɓe bé-zuú? » É Yiezu zɔn k̀ńie ò ne: « Kó khé mú. » ^v3 É bé khě́n-dàariè hán-díe é khie hĩ búo b̀-kuì è búuke ne Yiezu é wó. ^v4 É Pilati é sɪn khie ò d̀enin ne: « Kó hĩ é yá bòo khé? Húi mú pe sí é bé bie ne kó te wó lò. » ^v5 É Yiezu dúke mí junù é yí b́nı zɔ bie bòo d̀ò wè; é mú hè yòokea Pilati lòn àá b́bín.

\s Zuifuɓe nì-kíe é ne Yiezu f́b̀àn àá h́mú

\r *Mat 27.15-26; Liike 23.13-25; Zãn 18.39; 19.16*

\p ^v6 Nyíewèlòn Sérí é hũn wóò ben d̄u, à Pilati é wóò leń bé k̀sı nìe nì-cóonı d̀ò é f̀ansınin; ké á den wóò wı é le é bé nì-z̀amá ne a leń fuansınin. ^v7 É nùún d̀ò le yèrè é bé ne Barabasi é hàarí wi ho k̀sı hũn àá bá níkhı d̀ò. Bè hàarí hũnà pé bé Rɔmu siè bòo, é yèré hàarí yú ǹn_bırɔ d̀ò é b́ pemù yìi hũn.

^v8 É bé nì-zàamá é khie van ò Pilati yíe é van dĩ é bie ne a wé mú bòo le á wòò wé è lé bá ò fúu lè Nyíewèlòn sérí hũn. ^v9 É Pilati é zòn bè dienin ne: « Mí biè é we ne n leń ó Zuifube bé-zuú è fùansínin lé mie ò? » ^v10 Ò Pilati den dĩ ké bé khén-dàariè hán-díe iè biè é yanlienú è dí àá Yiezu é bé dàa Bén dú ó mí núnú hũn. ^v11 Ké bé khén-dàariè hán-díe é den khié sùkúre bé nì-zàamá bòo le é wé è bè bie ne Barabasi iè pe é bé we ne a Pilati è leń fùansínin è lé bá ò. ^v12 É Pilati é sìn zòn bè dienin ne: « É mú iè níbuò é mí ne n wé àá ópe le é mí wòò vé ne Zuifube bé-zuú? » ^v13 É bé zòn Bénke é ne: « Báa ó lè báalén dāanù lòn. » ^v14 É Pilati é bè dienin ne: « Ké mú den iè mù bò-koo hó hósó á wó? » Ké bé den wóokea zòn benké cèun é ne: « Báa wó lè báalén dāanù lòn. » ^v15 É Pilati é we mii wé bé nì-zàamá bòo le é bé é cè; á lere a Barabasi é fùerèsínin lé bà ò, à khie ne be he Yiezu àá hí nhùiehí, é pemù máahú, à lé á bà ò ne be ve báa lé báalén dāanù lòn.

\\s Bè sènèdósíbé é Yiezu è yáake

\\r *Mat 27.27-31; Zān 19.2-3*

^v16 É bé sènèdósíbé é khie dàa Yiezu é dàa van zòn ò Rōmu kúméndán dānkò hũn, é zòn vòn bá níkhí sènèdósíbé le wi yón bé-kùì. ^v17 È bé den khie zoonie Yiezu àá pōnkò-miì dō, è bè khie tē lé bé-záanú múnséré dō àá n̄pinnà é yòó yìiniè piè jún ò. ^v18 È bè den khie é ò fōoníke ké bè é bie ne: « Zuifube bé-zuú, ké kò fōoní. » ^v19 È bè wòò yòò nii piè jún ò àá káanú, è bè khāaníke è kóo piè lòn, è bè síe hùesí bé nukún-yìe lòn piè híehó. » ^v20 É bòo le é bé yáakea ò vó, é bé duire lè pōnkò-miì le bé hún zoonie àá ó, è bè khuie piè tìe é khie zoonie àá ó, è bè dàa ò é dàa ló có é bé ve báa lé báalén dāanù lòn.

\\s Yiezu báaró lè báalén dāanù lòn

\\r *Mat 27.32-44; Liike 23.26-43; Zān 19.17-27*

^v21 É bé khie sé nún dō le yèrè é bé ne Simōn le é lé Sireni lóo ké á van ló àá hí maa é ben. É bé khie memekēa ò ne a tiè Yiezu báalén dāanù. Ò Simōn mu é hàarí iè Alekizānderi àá Rufiisi bà yáa. ^v22 É bé sènèdósíbé é dàa Yiezu é dàa van lè viì dō le yèrè é bé ne Kōlikōta, iè bòo é bé ne jún níbōnbókiè viì. ^v23 É bé khie lé hí divén le é bé kánkeā àá hí bòo dō le é bé wòò ve ne míire ò ò, ké

Yiezu é p̄́ é yí ju mu wè. ^{v 24} É bé khie báa ò lè báalén dāanù lòn. È mù le é bé we é be sanke piè t̄ie le á h̄un z̄on, é bé khie lenkea mù bòo é dāa d̄une h̄oró diè le á s̄awī à yí. ^{v 25} Bé bàá Yiezu lè báalén dāanù lòn ké lé wurù é wòò yòò mii be. ^{v 26} É lé diè d̄ò le yòò wi piè j̄un h̄un lè báalén dāanù lòn, é bé w̄é mú bòo le é bé ne a wó é bé dāa ne a é bé lòn é ne: “Zuifube bé-zuú”. ^{v 27} É bé s̄en̄ed̄ósíbé é b̄nie khie báa k̄emí-báa biè-ju d̄ò h̄i báalén dāah̄i lòn, à wì-cóoní é wi àá Yiezu nd̄oonín à d̄ò é wi àá piè nímiinín. [^{v 28} Mù wó k̄ea mu é dāa tínie mù bòo le é w̄é lé D̄ofin bienù v̄eh̄ú h̄un j̄unù. Mù den w̄é yón é ne: *\qt* « Bè dú ó bè b̄-k̄on-wérie tíh̄ú. » *\qt**] ^{v 29} É bé n̄inbirie le é khíi é bé j̄unh̄e è hóoníke piè lòn ké bè é ò tòoke é ne: « Hé! k̄ope le é d̄e lè D̄ofin z̄unù é wúa è k̄ò é khíi te le wih̄i b̄dn-b̄-t̄i tíh̄ú h̄un; ^{v 30} é kó fuení kóte k̄ote ò è k̄ò khíi síe lé lé báalén dāanù lòn ne ke mi! » ^{v 31} É bé kh̄en-dàariè hán-díe àá ó Moyiizi làndé k̄eránliè é lòo biè é ò yáake é ne: « Ò fuenie bè d̄ò ò, à den yí d̄e míte é yá fuenínin wè. ^{v 32} Ne a Kirisa, bè Izarayeli n̄ie bé-zuú è lé lé báalén dāanù lòn è khíi síe mú le lòn ne ke mi, è k̄e den de s̄i! » É bé pe k̄emí-báa biè-ju le é bé báa h̄i báalén dāah̄i lòn Yiezu seh̄ie é lòo biè é ò tòoke.

\s Yiezu h́umú

\v Mat 27.45-56; Liike 23.44-49; Zān 19.28-30

\p ^{v 33} É bòo le lé wurù yòò d̄eù lè sí tíh̄ú, lè wús̄on-dáabíi h̄un, é hó síbírú é yòò wó lé s̄ús̄unù mí-k̄ui lòn fúu é lé wurù van háa. ^{v 34} É lé wu-háalé mu h̄un, é Yiezu é z̄on é bére c̄eun é ne: “Eloyi, Eloyi, Lema sabakatani?” Iè bòo á ne: “Niñ D̄ofin, niñ D̄ofin kó wie dàá fuèrèsí mi ò?” ^{v 35} É bé pe n̄inbirie le h̄un wi yón d̄ò é j̄é mú é bé é bie ne: « Mì h̄ui à é Eli è ve! » ^{v 36} Á d̄ò é khie z̄ò van mò lè p̄onk̄ò núnú d̄ò é khie van z̄inie hòo d̄iv̄en le j̄iì h̄un é yòò bun lé kháanù j̄un ò é yòonie ne Yiezu ju, à é bie é ne: « Mì d̄iñ ne ke h̄ui ne a pe Eli iè w̄ie b̄en ben leñ ó é síení é lé lé báalén dāanù lòn! » ^{v 37} Ké Yiezu é den z̄on bére à wo h́urun.

\p ^{v 38} É lé p̄onk̄ò-núnú d̄e-behó le z̄on cére lè D̄ofin z̄unù tíh̄ú é z̄on khàa é yòò ló hí hóoh̄un fúu é ben síe t̄ere. ^{v 39} Á R̄omu s̄en̄ed̄ósíbé j̄unso le h̄un d̄i Yiezu híeh̄ó, é le meu bòo le á dāa h́urun, á é bie ne: « À pe n̄un mu le é h̄e h̄un iè D̄ofin Ȳenù àá b̄-bín! » ^{v 40} È bè háa d̄ò é lòo biè h̄un wi yón ké bé kh̄ene

van dĩ é vii ni é híi. Maari le é lé hó Makedala lóo àá Zaaki wì-cínwíe àá Zooze bà nín Maari, àá Salome é hàarí wi ðe hãá mu tíihú. ^{v 41} Bè pe háa mu é hún wòò bè Yiezu máahú, è híi piè bòo pèhú le ké á wi ho Kalile pèhẽ hún. È bè háa bì-ðuà dò cèrìèe le hún bòbán àá Yiezu é dàa yòó van hò Zerizalemu é lò biè hún wi yón.

\s Yiezu wùnló bòo

\r *Mat 27.57-61; Liike 23.50-56; Zãn 19.38-42*

\p ^{v 42} É hó zíihú é van ðeu; è pemù zòn é wó bé Zuifuðe ñvũùnín sí séséló, iè mù le é hó sí le é tí é iè hò ñvũùnín sí. ^{v 43} É nùún dò le yèrè é bé ne Zozefu le é lé hó Arimate lóo é van ðere. Ì hàarí iè bè pe Zuifuðe liè lèriè nì-behó dò, à hàarí ðũmua sè ðõfin é pehò bé-záanú ðenlò è hiè. Á hè hè mí tĩ à van ð Pilati vii é van hẽne Yiezu nì-hemu. ^{v 44} É mu le é Pilati é ñé è bè ne Yiezu wùniè húrun, é mú hè yòokea piè lòn. Á von ð sènèdósíbé ñúnsò é ðen é ðienin ne Yiezu é wiè húrú míe. ^{v 45} É mu le á sènèdósíbé ñunso mu é hienie ð Pilati tĩ ne Yiezu é húrun, é Pilati é tè ne a Zozefu è ve mii Yiezu nì-hemu. ^{v 46} É Zozefu é van yè ðonkò-núnú, à ðen lere Yiezu nì-hemu é ló lé báalén ðaanù lòn, à síe bé hò ñ àá lé ðonkò-núnú mu, é mò é van dó lé búí le é bé cẽ lé lenù hún; à khie bíríkea lè sèn-behó dò é khie híe pe lè punù. ^{v 47} Á Maari le é lé hó Makedala lóo àá Zooze bà nín Maari é dĩ é lè vii le é bé é Yiezu nì-hemu è dé hún è híi.

\c 16

\s Yiezu vièró bòo

\r *Mat 28.1-8; Liike 24.1-12; Zãn 20.1-10*

\p ^{v 1} Bòo le é bé Zuifuðe ñvũùnín sí é van khie vó, á Maari Makedala àá Zaaki bà nín Maari àá Salome é yè yuró le tũnù tĩ é ne bé ve kóo Yiezu nì-hemu lòn. ^{v 2} É lé hetii zòn yuñbín dù dù, é bé húnà khãa lè búí ké lé wurù é wo síe é hè. ^{v 3} É bé ló é ðieke bán hò wún lòn é ne: « Á wo iè wieni é te lè sènlè é mii ve bíríke è lé lé búí punù è lé kiè ñ? » ^{v 4} É bé è híi vieni, è lè sènlè le lò ié sèn-behó é bíríkea khie bòsí. ^{v 5} É bé van zòn lè búí hún é zòn meu zu-fie wì-cĩ dò ké á kesí pebè ñdóonín, ké á zòn ðonkò-puè, é bé hè zére. ^{v 6} Á zu-

fiε mù é zɔn bie lé bà ñ ne: « Mì bí zán wè; ò iè Nazareti Yiezu le é bé báa lè báalén dāanù lòn é mí é cè. ò vié, ò míne hūnún wè. Le iè lè vii le é bé hūn daaníe piè ñi-hemu hūn. ^v7 Mì lan ve bie lé á Pieri ñ áá piè kèrán-zèbè le ké ñ ne á mii dí mí híehó è ve hɔ Kalile. Sí iè vii le é mí Bén ve mi ε hūn kèa bòo le á dàa khé mú é lé mie ñ. ^v8 É bé háa mu é zɔn ló lé búí hūn é ló é zè có ké bé hè é zèke, é hè b̀-đūmunù vūnun mí-kùí. É bé yèré yí dàñ bòo d̀ é yí bie lé ñinbíro d̀ ñ wè, iè mù le é bé hè zere áá b̀-ín.

\s Yiezu é zéniε míte àá Maari Makedala

\r Mat 28.9-10; Zān 20.11-18

\p [^v9 É mu le é Yiezu é vié ló vó, é lé hetii zɔn yuñbín dù dù, á wó á Maari le é lé hó Makedala lóo iè pe á van zéniε míte nin vó. ò Maari mu iè pe hūnu le á pe Yiezu é hàarí j̄eu bè ñpíkínìe hùoju é líeniε nin. ^v10 Á Maari Makedala é hūnà van bie mù é lé bépe le hūn wòd bè Yiezu máahú ñ. Bèpe é den hūn wíríke ké bé é cāameke. ^v11 Ké mú le é bé j̄é è Maari ne a vié, ie mí meu ò, é bé yí de sì mú pe le á bie ñ wè.

\s Yiezu é zéniε míte àá mí kèranzèbè ñiε-bè-ju d̀

\r Liike 24.13-35

\p ^v12 É mú khie ló yón, è Yiezu é van zéniε míte mí kèrán-zèbè biε-ju d̀ ñ ké bé b̀ hò wún é vaá ve hĩ maa, ké á den wó míte àá ñi-đuè. ^v13 É bé kèrán-zèbè biε-ju mu é khie khũa bere é ben bie mù lé bé le ké ñ, ké bé lò biè é yí de sì bà ñ wè.

\s Yiezu é míte è zéni áá mí kèranzèbè píru áá ñi-cóoní

\r Mat 28.16-20; Liike 24.36-49; Zān 20.19-23; Bɔw 1.6-8

\p ^v14 É pemù ve vénlén, è Yiezu é den van zéniε míte àá bé pe mí kèrán-zèbè píru áá ñi-cóoní, ké bé kesí é dí. Á fun áá bé, pebè ñbídes̀nló áá pebè t̄iè liiró bòo hūn, iè mù le é bé yí de sì bè pe ñinbirìe le é bie lé bà ñ ne bé meu ò ké á vié wè. ^v15 Á khie bie lé bà ñ ne: « Mì lan ve hó d̄ímíj̄é vuò mí-kùí hūn, è ve bie le Ben-t̄inù è lé bé ñinbirìe bé-kùí ñ. ^v16 Ké á le é d̄ūmua s̄è, é lé míte é líiniε mù jumú hūn, á é fuen. À le é yí de sì, é Dɔfin t̄i-c̄iní é síe bàaso lòn. ^v17

È bɛ lɛ é dũmua sɛ̀, é lɛ iè mù bòo lɛ é bɛ́ bɛ́n dàń é wé: niń yèrè lòn é bɛ́ wóo bɛ́n ɲɛ bɛ́ ńjíkínìɛ, è bɛ́ lò wóo bɛ́n bie hĩ níi b̀-ɸiè. ^{v 18} Hèrí ké bɛ́ zɛ́nkea hóohĩ ñ bɛ́ níhĩ hũn, tàá ké bɛ́ ɲun b̀-ɲuriè d̀ lɛ dè nìnbíró é bɛ́, é bòo d̀ é yá wé bɛ́ wè. È bɛ́ wóo bɛ́n bè bɛ́ níhĩ b̀ d̀riè lòn é bɛ́ d̀riè mu é wɛ.

\s Yiezu é khũa yòó vaá ve bá Yàá Dɔ́ɸĩn viì

\r Lũke 24.50-53; Bɔw 1.9-11

^{v 19} É mu lɛ é ɲúnsɔ́ Yiezu é khé mú pe sí é lé bà ñ vó, é Dɔ́ɸĩn é mò à é dàa có van yòó hĩ hóohũn, á van yòó kesí hó pe Dɔ́ɸĩn ńdóonín. ^{v 20} É bɛ́ kèrán-zèbè é wo khie có é van é lè Ben-tĩnù è buie viì mí-kùì. É ɲúnsɔ́ é hũn bɛ́ sĩnĩ mú tɔnłó hũn, à hũn lé é bɛ́ é hò yéréké bòo è wé, é dàá zɛ́ní ké lé Ben-tĩnù lɛ é bɛ́ é buie é iè tíé.]